

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5, II. nad., telefoni 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 6.— L, polletno 12.— L, celoletno 24.— L — Posamezna številka 40 cent.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 4. junija naslednje 1105. vojno poročilo:

Na morju pri rtu Bon (Tunis) so nemški bombniki včeraj pozno popoldne napadli neki konvoj in potopili en parnik, nekega drugega pa zažgali.

Nadaljevala se je sovražna letalska ofenziva proti otoku Pantelleriji, čegar topništvo je uničilo dve letali. Dve nadaljnji letali so sestrelili v bojih italijansko-nemški lovci.

Akcije obsipanja z bombami in obstreljevanja s strojnimi, ki so jih izvršila sovražna letala vzdolž kalabrijskih in sardinskih obal, so povzročile nekaj žrtev in škodo manjšega obsega.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 5. junija naslednje 1106. vojno poročilo:

Osnovno letalstvo je bombardiralo preteklo noč pristanišče Alžir.

Nad Pantellerijo je topništvo med silovitimi letalskimi napadi uničilo štiri letala.

Dvojni sovražni letalski napad je povzročil škodo in žrtve v okolici Taranta, kjer je letalo tipa »Liberator« treščilo na tla zadeto od obrambnega ognja.

Protiletalske baterije, ki so posegle v akcijo proti sovražni skupini, ki je letela nad ozemljem pokrajine Trapani, so sestrelile z osredotočenimi strelci 4 letala. Nadaljnje dvomotorno letalo je padlo v morje v bližini otoka Favignana po borbi z našimi lovci.

V zraku nad Malto so nemški lovci sestrelili letalo tipa »Spitfire«.

Med prebivalstvom pokrajine Taranto so po napadih, omenjenih v današnjem poročilu, zabeležili 24 mrtvih in 41 ranjenih.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 6. junija naslednje 1107. vojno poročilo:

Sovražne edince so obstreljevale otok Pantellerijo, ki ga je ponovno in močno bombardiralo tudi sovražno letalstvo.

Sovražni letalski napadi na La Spezia in na kraje province Cagliari so zahtevali nekaj žrtev in povzročili omejeno škodo.

V teku dneva je bilo sestreljenih 10 sovražnih letal in sicer tri od lovcev in eno od protiletalskega ognja na Sardiniji, eno od lovcev in tri od topništva na Pantelleriji, eno od lovcev in eno od topništva v Speziji.

V teku napada proti našim otokom na Egejskem morju se je zrušilo eno letalo zadeto in poškodovano od ognja obrambe.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 7. junija naslednje 1108. vojno poročilo:

V Sredozemlju so sredstva Kr. mornarice potopila sovražno podmornico.

Sovražni večmotorniki so bombardirali Messino, Reggio Calabria in druge manjše kraje ob morški ožini. Naši lovci so se zoperstavili v formacijah in so zbili štiri štirimotornike, peti pa se je zrušil, zadet od strela protiletalskega topa.

Pantellerija je bila tudi včeraj cilj ponovnih letalskih napadov, med katerimi so lovci in obrambne baterije uničili 7 letal. V boju z nemškimi lovci je sovražnik izgubil nadaljnja dva bombnika na jugu Sicilije ter 1 letalo tipa »Spitfire« na otoku Linosa (Lampedusa). Z operacij tega dne se 3 naša letala niso vrnila na oporišča.

Izgube med prebivalstvom v pokrajini Reggio Calabria zaradi letalskih napadov, o katerih poročila današnje uradno poročilo, znašajo 50 mrtvih in 7 ranjenih; izgube v Messini še niso ugotovljene.

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 8. junija naslednje 1109. vojno poročilo:

Na morju pred Bono so naša torpedna letala

Napad ali zmagovita obramba?

Napad ali obramba? Tako se vprašujemo, preden se razvijejo letošnje velike bitke. V beograjski »Donauzeitung« je o tem vprašanju napisal daljši članek polkovnik dr. Viljem plemeniti Schramm. Nemci in njihovi zavezniki so v prvem obdobju vojne z napadom dosegli ogromne uspehe. Toda po doseženih ciljih je mogoče zmagovati in celo zmagati tudi z obrambo. Polkovnik Schramm nas o tem takole poučuje:

Vojni cilji Nemcev in njihovih zaveznikov v Evropi in v vzhodni Aziji so danes v bistvu doseženi. »Združeni narodi« nasprotnega tabora so si zastavili nalogo te uspehe in pridobitve spet uničiti, to pa je mogoče doseči le, če Evropo ali vzhodno Azijo napadejo za vsako ceno, naj stane, kar hoče. Najprej so se spravili nad Evropo. Sovjeti naj bi nas torej spet vrgli iz utrd, ki smo si jih zgradili na vzhodnem bojišču 1500 in še več kilometrov daleč od nekdanjih nemških meja. Na severu, zahodu in na jugu pa je treba izvesti napad čez morje. Le Rokavski preliv in preliv med Tunisom in Sicilijo sta tako ozka, da je mogoče priti čeznje v nekaj urah. A vprav tam so zgrajene najmočnejše utrdbe. Da bi pa tudi v primeru, če se izkrcanje posrečilo, to privedlo do krvavega poraza, so dokazali dogodki na Galipoliju v prejšnji svetovni vojni. Sovražnik bi naletel na vojaško sposobnega nasprotnika, ki se je trdno odločil za obrambo.

Tako pa je danes povsod v Evropi. Vprav v zadnjih mesecih smo v tej smeri naredili mogočen korak naprej potem, ko smo imeli že nekaj let časa, da smo zgradili ob Atlantiku od severnega evropskega rtiča do Biskajskega zaliva obrambno črto. Na vzhodnem bojišču nam je vojni plen, ki smo ga zajeli s svojimi zadnjimi obrambnimi zmagami, izredno prav prišel. Prav tako nam je mnogo pomagala tudi pridobitev na času spritno bojev v Tuniziji. Med tem časom smo lahko dogradili utrdbe, predvsem pa smo pritegnili in

oborožili vojaške rezerve, ki nas varujejo pred presenečenji ter naši obrambi omogočajo potrebne protinapade.

Anglija in Amerika znoreta izvesti bombne napade. Toda prav proti temu že nekaj let sem grade na vojaško najnevarnejših točkah bunkerje, ki jim nobena bomba ne more do živga. Tako sovražnikova letala do danes še niso mogla zadeti naših podmornških oporišč in tudi ne bodo mogla premagati naših obalnih utrd, zlasti še, ker so te utrdbe izpopolnjene na podlagi izkušenj, ki smo jih pridobili v bojih na vzhodu. Sicer pa bo tudi nemško letalstvo spregovorilo svojo tehtno besedo, kakor dokazujejo v zadnjih tednih vedno višje številke sestreljenih letal.

Strahovalni letalski napadi na civilno prebivalstvo naj bi torej zmečali vojaško obrambo Evrope. Šibke narode ti napadi že utegnejo zmečati, močni narodi pa se v nevarnosti le še bolj strnejo in vprežejo vse tvarne in duhovne obrambne sile. Upravičeno lahko smatramo, da Nemci in njihovi zavezniki spadajo med odločne narode.

Tudi z obrambo je mogoče zmagati! Mogoče je, če je ta obramba več ko samo obramba v ožjem smislu. Veliki nemški obrambni uspehi in zmage so bili v letošnji pozni zimi in zgodnji pomladi doseženi v težkih obrambnih bojih. Pa tudi končno zmago je mogoče doseči samo z obrambo. To dokazuje zgled Friderika Velikega v sedemletni vojni.

Mi smo umike in izgube še vedno lahko hitro nadomestili, prav tako kakor Friderik po izgubljeni bitki pri Kunersdorfu ter Blücher in Gneisenau po porazu pri Lignyju, a v nekaj dneh je temu porazu sledila končna zmaga osvobodilne vojne. Tako odgovarja obramba v tem smislu najvišjemu nemškemu izročilu. Danes jo vodi mož, ki je pretrgal verigo protinaravne sile in je svoje življenje posvetil le eni misli, narediti Nemčijo z urejeno Evropo za živo telo.

napadla neki konvoj in zažgala parnik 5000 ton, neko drugo veliko enoto pa prav tako zadela.

Polzkuš izkrcanja, ki so ga izvršili britanski oddelki proti otoku Lampeduzi, je naša obramba točno odbila. Pri tem je bilo potopljenih nekoliko sovražnikovih pomorskih enot.

Posadka na otoku Pantelleriji odgovarja z neizpremenjeno hrabrostjo na neprestana prizadevanja sovražnega letalstva in je včeraj uničila 6 letal; nadaljnja tri letala so se po bojih z nemškimi lovci v zraku nad otokom zrušila na zemljo.

Nad Messino in nad okolico Trapanija so sovražni bombniki izvršili polete, ki so izzvali občutno škodo. Ugotovitev je še v teku.

Obrambno letalstvo je sestrelilo v Messini eno letalo, pri Trapaniju pa 4, ki so padla pri semaforu San Teodoro ter dve na jugu Favignane.

V akciji naših torpednih letal, javljeni v današnjem vojnem poročilu, sta se odlikovala naslednja pilota: poročnik Pandolfo Francesco iz Acireale (Catanija), narednik De Maurizis Giovanni iz San Martino in Pesilis (Compobasso).

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 9. junija naslednje 1110. vojno poročilo:

Posadka na otoku Pantelleriji, ki je bila včeraj pod neprestanim napadom letalstva, ni odgovorila na sovražnikov poziv za predajo. Otok je bil tudi močno obstreljevan od velikega oddelka sovražnih pomorskih edinic. Eno sovražno enoto so pogodila naša vojna letala.

Med letalskimi napadi je bilo uničenih 5 sovražnih letal od protiletalskih baterij, 10 pa so jih sestrelili lovci 53. jate.

Na južni obali Sicilije so nemški lovci zbili dve letali tipa »Spitfire«.

Sovražnikov polet nad Carbonijo in okolico je povzročil uničenje nekoliko poslopj in izzval nekoliko požarov, med žrtvami je le nekoliko ranjenih.

Protiletalska obramba je zadela dve letali, ki sta se zrušili, eno pri Calasetti, drugo pri San'Antiocu (Cagliari).

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo 9. junija naslednje vojno poročilo:

Na vzhodni fronti včeraj ni bilo pomembnih bojev.

V borbah na kubanskem predmostju v zadnjih 14 dnevih, v katerih so na sovjetski strani uporabili 13 strelskih divizij, 3 strelske brigade, 6 oklopnih oddelkov in močne letalske sile, je utrpel sovražnik zelo hude izgube ljudi in materijala. Uničenih je bilo med drugim 100 oklopnih voz in 350 letal.

Letalske sile za bližnje polete so potopile večeraj na vzhodni obali Azovskega morja 47 sovjetskih čolnov za izkrcavanje.

V srednjem odseku vzhodne fronte je bilo pri sovjetskem poskusu, da bi bombardirali naša letališča in oskrbovalna oporišča, sestreljenih 75 sovjetskih letal, katerih so jih 11 sestrelili španski lovci. Vseh je sovražnik na vzhodu izgubil včeraj 141 letal. Pogrešamo 3 lastna letala.

Nemška težka bojna letala so bombardirala v noč na 9. junija pristaniške naprave na alžirski obali.

Poravnajte naročnino!!!

Zakon o Ljubljanski pokrajini

VIKTOR EMANUEL III,
po milosti božji in narodni volji
Kralj Italije in Albanije,
Cesar Abesinije

Senat ter fašistična in korporacijska zbornica sta po svojih zakonodajnih odborih odobrila,

Mi smo potrdili in proglašamo tole:

Člen edini.

Uzakonja se kr. ukaz z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 o ustanovitvi Ljubljanske pokrajine.

Odrejamo, da se ta zakon, opremljen z državnim pečatom, uvrsti v Uradno zbirko zakonov in uredb kraljevine Italije in ukazujemo vsakomur, da se po njem ravna in skrbi za njegovo izvrševanje kot državnega zakona.

Dano v Rimu, dne 27. aprila 1943-XXI.

VIKTOR EMANUEL
MUSSOLINI

Videl varuh pečata: DE MARSICO.

Ta zakon je bil objavljen v uradnem listu »Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia« št. 123 z dne 31. maja 1943-XXI.

DOMAČE NOVICE

• Poročilo Visokega Komisarja civilnim komisarjem Ljubljanske pokrajine. Pretekli petek je Ekse. Visoki Komisar Grazioli sklical k raportu v vladno palačo civilne komisarje iz vse Ljubljanske pokrajine. Po njihovih poročilih je Visoki Komisar obravnaval razna vprašanja in dal navodila za prehrano, zdravstveno stanje, za prolektalsko zaščito in za delovanje civilnih uradov Visokega Komisarjata.

• Visoki komisar je pregledal važne ljubljanske naprave. Visoki komisar Ekse. Grazioli je nedavni dan pregledal še nedograjeno kopališče v Koleciji, nadalje brezplačno kopališče v Ljubljani, veliko novo otroško igrišče v Tivoliju in zaklonska mestna občina. Nato se je pomudil med gospodinjami na živilskem trgu in dal potrebna navodila. Naposled je obiskal Navje, kjer počivajo znameniti Slovenci. Podrobno je ogledal ureditev Navja in se pohvalno izrazil o lepi zamisli.

• Vzpostavitev upravnega sodišča. Ker je imelo prejšnje upravno sodišče s pristojnostjo za vso dravsko banovno svoj sedež v Celju in ker je potrebno, da se prehodno vzpostavi redno poslovanje upravnega sodstva v Ljubljanski pokrajini, je Visoki Komisar odredil, da se vzpostavi s sedežem v Ljubljani upravno sodišče, ki je prej imelo sedež v Celju. To sodišče je pristojno odločati po prejšnjih zakonih o tožbah zoper akte upravnih oblasti, vstevši akte samoupravnih oblasti v Ljubljanski pokrajini. Naredba je stopila v veljavo s 1. junijem.

• Dr. Janko Rajar je umrl. Preteklo soboto ob 9. dopoldne je umrl na kliniki v Ljubljani gosp. dr. Janko Rajar, veterinarski inspektor v pokloju in bivši senator. Podlegel je za pljučnico v starosti 71 let. Tako smo spet izgubili zasluznega moža, ki je imel srce za našega kmeta. Bil je sin trdnega kmečkega posestnika iz Dečje vasi pri Trebnjem. Na Dunaju je dovršil živnozdravnike študije, nakar je služboval v raznih krajih na Hrvatskem in v Sloveniji, naposled v Krškem. Po prevratu se je posvetil javnemu delu in je bil izvoljen v bivšo jugoslovansko Narodno skupščino kot poslanec takratne Samostojne kmetijske stranke. Pozneje je opravljal važno službo državnega živnozdravnikega poslanca na Dunaju. Ko je po 35 letih službe stopil v pokoj, je bil izvoljen za senatorja. Za razširjenje živnozdravnike visoke šole v Zagrebu si je pridobil tolikšne zasluge, da ga je ta imenovala za častnega doktorja. Za našega kmeta je napisal nešteto poljudnih strokovnih člankov, marsikod na deželi je poučeval, predaval in organiziral. Tako si je s svojim delom zagotovil trajno časten in hvaležen spomin. Pokopali smo ga pretekli ponedeljek ob veliki udeležbi prijateljev in spoštovalcev.

• Smrt uglednega ljubljanskega mojstra. 1. junija je umrl v svojem prijaznem domu pod Rožnikom v Ljubljani g. Milko Krapiš, urarski mojster, trgovec in posestnik. Bil je dolga leta predsednik Zveze urarjev in draguljarjev. Izven stanovske organizacije je živahno posegal v naše javno življenje. Posebno je bil navdušen za telesno vzgojna društva. Pred dvema letoma ga je zadela kap. Umrl je v starosti 67 let. Na zadnji poti ga je spremlila dolga vrsta tovarišev in prijateljev.

• Smrtna nesreča v Kamni gori pri Trebnjem. Ko je 1. junija peljal posestnik Janez Rete lj iz Lokovce umetna gnojila čez progno, se je zgodila na križišču šentjanske železnice nesreča, ki je žal zahtevala njegovo življenje. V trenutku

namreč, ko bi bil moral Retelj prevoziti železniško progno, je pripeljal šentjanski vlak, ki je voz pregazil. Retlja je lokomotiva potegnila pod kolesa in ga med ostanki razbitega voza dobesedno zmelela. Nesrečni pokojnik je zapustil sedem nedoletnih otrok, s katerimi sočustvuje vse prebivalstvo.

• Spokorna procesija Slovencev v Rimu. Slovenci, ki bivajo v Rimu, so v soboto, 29. maja, priredili spokorno romarsko procesijo po rimskih bazilikah. Zjutraj ob pol 8. so se zbrali v baziliki sv. Petra, kjer je bilo najprej opravilo, nato pa se je mala procesija odpravila na spokorniško pot do vseh sedmih rimskih bazilik. Procesijo je vodil pater dr. Prešeren. Hodili so od 8. zjutraj do pol 5. popoldne in so prehodili peš nad 35 km. Dan je bil zelo vroč. V vsaki baziliki so zmolili po 7 očenášev.

• O kretanju v pasu Kočevje je Visoki Komisarjal izdal 5. t. m. nove predpise. Od 6. junija dalje do novih določb je dovoljeno kretanje v pasu bloka Kočevje od 5. do 22. ure. Zapiranje javnih obratov in prireditvev znotraj pasu je določeno ob 21.30. Za ostali del ozemlja občine Kočevje ostanejo v veljavi prejšnje določbe.

• V Starem logu je bil postavljen za izrednega komisarja občine g. Ivan Šifrer.

• V počaščenje spomina dr. Alberta Kramerja in namesto venca na grob je daroval pokojnikov dolgoletni prijatelj in sodelavec g. Ivan Pucelj 250 lir Novinarskemu društvu v Ljubljani in 250 lir Društvu slepih. Priserčna hvala!

• Junijsko deževje. Junija se pri nas pogosto vrste močni nalivi. Vreme se spremeni zelo hitro. Značilno je, da junijski nalivi nastopajo brez grmenja in jih ne moremo uvrščati med navadne poletne plohe. Pooblačiti se navadno od severne ali severno zahadne strani. Včasih se oblaki zbirajo počasi, drugič se zgrnejo nenadno. Zelo rado lije tudi ponoči. Letošnji junij je takoj v začetku svoje vladavine prinesel prav močne nalive. Potem smo imeli v nedeljo sončno vreme, v ponedeljek pa je že spet deževalo. Prvi junijski nalivi so povaljali žito, ki kaže letos izredno dobro. Tako visok h žit že dolgo ne pomnimo. Ječmen je večinoma visok kakor druga leta rž. Bila bi res velika splošna škoda, če bi tako lepo žito obležalo in gnilo. Zato si v juniju želimo čim več sonca, še posebno letos, ko letina prav dobro obeta.

• Sadni vrtovi obetajo srednje dobro letino. Sadna letina se je pričela s prvimi črešnjami, ki jih vidimo prav dosti rdeti tudi po ljubljanskih vrtovih. Važnejši pa je seveda pridelek hrušk in jabolk. Dreve, ki se je lani lomilo pod težo dobrot, si bo letos nekoliko oddahnilo. To je bilo videti že po cvetju, še bolj pa zdaj, ko se hruške trebijo. Zimske hruške bodo redke, zgodnje bodo obrodile nekatere obilno, večinoma pa srednje dobro. Tudi razne vrste sliv ne obetajo blagoslovljene letine, pač pa breskve in marsikod marelice. Kutine, ki so cvetele v dežju, so si kljub temu opomogle. Sadjarji torej tudi letos ne bodo preveč razočarani, saj bo sadja vsaj za sproti.

• Mnogo poljskega cvetja radi prinašajo meščani z nedeljskih izletov. Posebno v maju in juniju hočejo z njim okrasiti stanovanje, žal pa pri nabiranju pogostokrat pomandrajajo žito ali travo. Hoja po travnikih in po njah je greh zoper vse ljudstvo. Zlasti veliki grešniki so pa tisti, ki trgajo klasje za šopke ali pa si hočejo stanovanja okrasiti s prelepo rdečo nemške detelje. Opozarjamo meščane, da kaznujejo oblastva škodo na polju kot tatvino. Zgodi pa se prav pogosto, da kmetje kar sami obračunajo po svoje, namreč s šibo.

• Polne jerbare lepe glavnote salate prinašajo zadnji čas na ljubljanski trg vrtnarice in kmetice. Zlasti preteklo soboto je bilo mnogo solate, na trgu pa so tudi že bile prve češnje po 6.50 lire/kg. Nadalje se prodaja lepa čebula po 3.50 lire/kg. Trnovčanke so pripeljale na trg domačo zgodnjo čebulo, češenj, peteršilj in korenček. Gozdni sadeži bodo letos gotovo šli v denar. Prve borovnice, nabrane po ljubljanskih gozdovih, so bile naglo razprodane.

• V Ljubljani imamo okrog 360 gostiln. Tako pride v Ljubljani sedaj na vsakih 250 ljudi po ena gostilna, vstevši otroke, ženske in nepivce. Res je, da ljudje v sedanjih časih bolj štedijo, vendar so gostilne v glavnem še vedno dobro obiskane. Nekateri gostilničarji zaslužijo, drugi pa životarijo. V splošnem je gostilničarski stan v Ljubljani napredoval, saj ima vsaka gostilnica električno razsvetljavo, ventilacijo in kolikor toliko snažne lokale. Kar ne ustreza higieni in potrebi, bi bilo treba odstraniti prav v korist gostilničarskemu stanu kakor v korist gostov.

• Ljubljana požene mnogo denarja v dim. Kakor v prvi svetovni vojni, Ljubljana tudi zdaj popuši velike množine tobaka. Najbolj gredo v promet cigarete Ibar, Zeta in Morava, najmanj pa Drava. Samo v maju je Ljubljana potrošila za razne tobačne izdelke blizu 6 milijonov lir, v prvih petih mesecih letošnjega leta pa že nad 20 milijonov lir. Potrošnja tobaka v Ljubljani na-

Nove osebne izkaznice

Vse osebe moškega spola v starosti 15 do 50 let so dolžne zaprositi do 30. junija 1943-XXI pri občini bivališča, naj se jim izda nova osebna izkaznica.

Osebe iz prednjega odstavka, ki dopolnijo 15. leto starosti po 30. juniju 1943-XXI, morajo zaprositi za osebno izkaznico pri občini svojega bivališča v 30 dneh od dne, ko dosežejo 15. leto starosti.

Občine v pokrajini so dolžne poskrbeti, da se do 31. avgusta 1943-XXI odvzamejo zapadle osebne izkaznice in izdajo izkaznice novega obrazca, za katere jim dobavi tiskovine Visoki komisariat.

Občine morajo na prošnjo prizadetih izdati osebne izkaznice novega obrazca tudi že pred preteklem teh rokov, zlasti v smislu člena 6. naredbe z dne 24. jan. 1942-XX, št. 7.

Občinam pokrajine se prepoveduje izdati osebne izkaznice na drugih obrazcih, dobavljenih pred dnem objave te naredbe.

Od 31. avgusta 1943-XXI so povsem razveljavljene osebne izkaznice, sedaj uporabljene obrazca, t. i. osebne izkaznice, ki so jih občine pokrajine izdale do dne objave te naredbe.

rašča, v glavnem seveda zato, ker se je tudi prebivalstvo Ljubljane zelo pomnožilo. V splošnem lahko računamo, da odpade na vsakega Ljubljana približno 70 lir mesečno v pogledu splošne potrošnje tobaka.

• Za 36 vlonnih tatvin 6 let težke ječe. Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani se je moral nedavno zagovarjati 21-letni mehanik Jože Čarman iz Stožic, ki je že zgodaj začel na strapotu in je pred sodniki priznal nič manj kakor 36 vlonnih tatvin. Obsojen je bil na 6 let težke ječe. Stanislava Hvastjeva, ki je bila njegova glavna podpirateljica, je bila obsojena zaradi prikrižanja in razpečevanja ukradenega blaga na eno leto in 2 meseca robije, Vinko Hvastja zaradi prikrižanja ukradenega blaga na 3 mesece strogega zapore, Marija Jugova na 5 mesecev in Josip Korun na 8 mesecev strogega zapore.

Da se mleko ne pokvari

Ni nam treba ponavljati, kako izredno občutljivo živilo je mleko, ker se zelo rado pokvari. Svetloba, mraz ali toplota in živi organizmi lahko mleko zasirijo, s čemer izgubi najboljše značilnosti sladkega mleka izpod krave.

Ker nastopajo topli meseci, ko se mleko zelo naglo pokvari in ker je dandanes množina mleka, ki je na razpolago le dojenčkom ter starim in bolnim ljudem, zelo skrbena, je treba z mlekom ravnati zelo skrbno.

Pri zbiranju mleka je treba paziti, da je vse mleko čisto, zdravo in sveže. Če en sam liter nakisanega mleka lahko pokvari največjo množino mleka, ker se mlečne kisline bakterije množijo izredno naglo. Te bakterije namreč povzročajo kisanje mleka. Da se prepreči okužba mleka s temi bakterijami, je potrebno, da lastniki krav pridobivajo mleko snažno in ga takoj po molži ohladi.

Da ohranijo mleku svežost, morajo sedaj po oblastvenih navodilih po vseh podeželskih zbirnicah dodajati popolnoma neškodljivi vodikov prekis. Ta neškodljivi dodatek se v mleku razkroji v vodo in v prosti aktivni kisik, ki uničuje glivice. Z večletnimi praktičnimi poskusi po velikih mestih Italije je bilo ugotovljeno, da je to sredstvo zdravju popolnoma neškodljivo in tudi ne spreminja vitaminske vsebine in okusa mleka.

Razen kmeta, ki proizvaja mleko, zbiralnih mlekarn in prodajalnic so pa tudi gospodinjke poklicane, da sodelujejo pri ohranjanju dobrega mleka, čeprav nimajo prej navedenega neškodljivega vodikovega prekisa. Najprej morajo paziti na snago, da je posoda, v kateri dobivajo mleko v mlekarni, vedno skrbno snažna. Umiti jo morajo z vrelo vodo, ki ji pridajo malo sode, nato pa posodo splaknejo s tekočo vodo. Ko prineso mleko domov, ga morajo takoj in naglo zavreti. Mleku namreč zelo škoduje mlačna toplota okoli 20 do 30 stopinj Celzija ter je zato postavljanje mleka po toplem štedilniku škodljivo. Takoj ko mleko zavre, ga moramo ohladiti in šele dobro ohlajenega shraniti na hladnem in zračnem prostoru. Ponev ali lonec, kjer je mleko zavrelo, moramo takoj postaviti v drug večji, z mrzlo vodo napolnjeni lonec ali posodo ali pa kar v vodovodno školjko. Skratka, mrzlo vodo moramo tako dolgo menjati, da se mleko čimprej hladi. Medtem je treba mleko večkrat premešati, da se hitreje ohlaja, šele hladno mleko pa smemo shraniti v snažnem in hladnem prostoru.

Mlad človek doseže velike uspehe, ker dela v popolni svobodi; star človek pa zaradi strahu, da ne bi bil smešen, neprestano izgublja čas s pozvedovanjem, kako se mora obnašati človek njegovih let.

Slavko Kranjc:

Povest o Miri

Kakor nežne sanje je padal sneg v sinjih kosmičih na belo pot... Tone in jaz sva stopala po drevoredu; med snežnimi kostanji je škripaje sikal najin korak in najine misli so bile, kakor tihotna pokrajina pred nama. Iz rdečkasto meglene tančice je zrl ves v belini svoji Rožnik, tako, da nisi razločil cerkve od smrek, ne hiše od neba. Zastrt je bil pogled, žalostno srce. Za nama je šla vesela družba. Tako, kakor takrat, ko leži v zlati loži prestreljeno telo, na odru pa se smejejo v radostni komediji. Sipal se je sneg, ko bombaž, kjer postiljajo stasno blazino, midva pa sva šla, ko bi zima prišla do najinih src, v dušo, misli in želje.

In je rekel Tone: »Danes sem jo vprašal.«

»Miro?«

»Da! Postavil sem se pred njo, saj veš, v tisti mračni sobi gospe Ane; ogenj je plapolal v peči, vsa v žaru je bila Mira. Njene oči so bile polne milobe, v licih so ji dve vrtnici rdeči cveteli. Lepa je bila takrat in njena roka je bila vsa nežna. Pred njo sem stal, v srce sem ji zabodel oči in dejal sem:

»Mira, danes hočem resnice. V obraz mi pogledj, zbrisi p'sane gubice hinavščine okrog svojih oči, ne mežikaj in ne izogibaj se resnične besede! Topla naj bo Tvoja misel, četudi bi mrzel bil Tvoj pogled, kajti danes hočem resnice. Glej, sveta si mi bila — ni bilo črne sence v soncu moje ljubezni... do večeraj. Zakaj je prišel večerajšnji dan? Zakaj je ugasnilo sonce in je sneg pokril livado moje sreče? Še veš svojo besedo? Še veš za tisti kostanj, kjer sva stonela in sem se sklonil do rdečega sadu Tvojih ust? Zakaj ta sad ni bil sladak? Zakaj je sladka jagoda postala kislina lesnika? Zakaj je ugasnil takrat tisti megleni, strastni sij tvojih oči? Ugasnil je. Ugasnila pa je tudi moja vera — in sedaj stojim ves mrzel pri tej vroči peči in zrem v ledeno trepetanje tvojih ust. Odgovori: si li še moja, ali nisi več? Ne laži! Tezja bi bila laž, še tako majhna, od velike resnice.

»In, kaj je rekla?«

»Ničesar. Zamahnila je z roko, dvignila se je iz tiste topie sanjivosti, vsa mrzla je postala. Ovenele so vrtnice v njenih licih. Sklonila se je, odprla vrata peči na stežaj, da je bruhal žar v njen obraz. Obraz pa je bil blede, bolj blede, kakor mrtve moje sanje.«

»In kaj si storil na to?«

»Neumnost, Ivan! Planil je žar iz peči tudi v mrzlo moje srca, ki se je nenadno razgorelo, siknilo, razžarelo... razprostri sem roke, ves tresoč se sem jo potegnil k sebi, divje jo nase pritisnil in jo poljubljal, poljubljal... in bila sva, kakor bela hišica, kadar jo poljubi nenadoma svetloba žarečega avtomobila, ki drvi skozi noč. Pride, se zasveti in ugasne...«

»In ona?«

»Ha, ha, ha! Iztrgala se je. »Pusti te neumnosti, Tone!« je zavpila, omahnili so moji prsti. Kip je postala. Venera v muzeju, vsa lepa in čista — oči, duša pa nikjer: to je bila! Potem sem odšel. V kuhinji sta sedela gospa Ana in njen sinček Ivko, ki jo je objemal in poljubljal.

»Kaj Ti je, Tone?«

»Nič, draga gospa Ana. Zima je, zakaj bi bili veseli, ko je sneg vsepovsod.«

In šla sva, Tone in jaz, po drevoredu in sneg je padal.

»Ali misliš, da Te res ne mara?«

»Ne! Vem, da me ima rada. Ampak nekdo jo je nahujskal, nekdo ji je odsvetoval, nekdo jo je nalagal — to je slana, ki je njeno ljubezen oskrunila. In vidiš, rekel sem si: Ivan naj jo vpraša, kdo je vzrok in kaj.«

»Jaz?«

»Da, k nji pojdi, tu Te počakam: pridi takoj! Gotovo je sedaj pri gospe Ani. Vstopi, pokliči jo in k topli peči pojdi. Reci ji: prijatelj njegov sem, on trpi... Meni povejte, da ga potolažim!« Premislil sem in sem šel... Tone pa je izginil v megli...

Ko sem stopil v sobo in sem vrgel sukno čez divan in kravato popravil in lasje, je Mira stonela pri peči in vsa je bila žalostna. Njeni zlati kodri so se usipali čez belo čelo: lepa je bila. Trpek zarez ji je ležal čez lica in njene oči so bile dve čaši s solzami napolnjeni. Podal sem ji roko in sem začel:

»Gospodična Mira! Danes je že nekdo zaman iskal resnice vaših oči; zaman je prosil, zaman zahteval. Še jaz sem prišel. Spominjam se vseh toplih večerov, ki sva jih presedala na tem divanu in pri tej peči, vseh pogovorov o življenju, o ljubezni, vseh zaupanj in odkritosrčnosti. Kronajva to najina prijateljstvo! Položite b'serni venec resnice na svoje besede, niti ena sama, mala senca laži naj ne odseva iz vaših trepalnic, pogunne naj bodo Vaše ustne. Odpre naj se srce na stežaj — požanjite njivo svojih spominov, cvetke svojih čustev zvežite z zlato n'tjo resničnosti in podajte mi jih! Povejte mi, Mira, povejte mi, prijateljica, kaj je planilo v vas, da je vaše srce pokazalo odklon od prejšnje Tonetove sreče? Da je blesk vaših oči mrzel zanj in da toplina umira v vas? ... Povejte! Ne prosi vas ljubavnik Tone, — Ivan Svetloba vas prosi, ki ste ga vodili po stezicah svoje duše in pustili, da je trgaj plevel in negoval cvetoče rože v vas. Oni vas prosi, ki vam je zaupal, kako Adelo ljubi, dekle svoje. Oni vas prosi, ki ste mu dejali: Moje srce je odprta knjiga — listajte in berite, nič nimam proti temu!«

In Mira je dvignila oči, zasijala je toplina, vsa mehka in trepetajoča v njih in nič ni bil boječ njen glas:

»Res hočete?«

»Da, da. On čaka na to besedo. Nič ga ne bo zadela in nič ne bo jokal. Kajti lepša je še tako težka respica od tistega lahkega dvomljenja, od tistega lističa nezaupanja.«

In Mira je vzdihnila... Povesila je oči in njeni prsti so krčevito trepetali.

»Nimam ga več rada.«

»Zakaj ne, Mira? Kaj vam je storil? Povejte mi vzrok svoje jeze — nič ne bom hud. Tudi on ne bo. Vsa lepa ostanete v njem, kakor ste bila, Tudi jaz vas ne bom preziral.«

Posmejala se je nalahno, potem pa je odločno in naglo začela:

»Vem, da bo srd prišel v vas in da boste žalosten, vem, da bo prezir odseval iz vaših oči. Pa naj bo! Sami ste iskali, sami boste našli — sami nosili. Nimam ga več rada, ker ljubim vas, ker

LJUBOSUMNOST

On: »Tako, med mojim odpotovanjem si prejela in odpisavala svojim starim ljubimcem. V tvoji pisalni mizi sem našel pisma nastoljčevca na Tebe.«

Ona: »In ta pisma si mi ti pisal pred dvajsetimi leti!«

ČUDNO VPRAŠANJE

— Gospa, koliko je pa staro to vaše ljubko dete?

— Pet mesecev.

— Ali je to vaš najmlajši otrok?

ljubim Tebe, Ivan. Ne glej začudenost! Vem, da ljubiš Adelo, ki je vsa lepa in srečna, vem, da ni v tvojem srcu niti enega samega žarka naklonjenosti do mene, a le vedi: rada te imam. Od takrat, ko si prišel in si bil ves drugačen. Predstavil te mi je in bil si ves nežen in zaupljiv, ves potr in ves vesel, ves drugačen od njega. Odpiral si sobane svojega srca, vso dobroto in vse slabosti si pokazal, o vsem govoril in vedel vse. Zakaj si to delal? Prijateljico si iskal, ki bi se z njo o svoji sreči pogovarjal: našel si jo — toda tako, ki je preklinjala tvojo srečo — — Ha, ha, ha! Strmiš? Oblaciš se, odhajaš? Zadelo te je? O, le povej mu: ne maram ga, povej mu pa tudi, zakaj ga ne maram!« — —

Ko sem Tonetu pravil, a vse drugače in lepše in vse bolj cveteče, brez trnja in brez žalostnih besed, je bil potolažen. Hvalično mi je stisnil roko: »O, saj sem vedel, da me ima rada.«

Jaz pa sem pozno zvečer odšel k gospe Ani. Vse sem ji povedal, po pravici in ne tako, kakor Tonetu, ki sem mu bil dejal: »Ljubi te, a Ti ne verjame, zato je taka.« Vse sem ji povedal, od prve do zadnje besede in ničesar nisem izpustil. Ona pa vsa dobra in nežna, je bila tiha, le njene sanjave oči so božale moj obraz... Ko pa sem odhajal in sva se pri vratih poslovila, je gospa Ana postala otožna. Sklonila se je čisto k meni in solza je zažarela v njenih očeh, ko mi je šepnila: »Ivan, resnično ti povem: Uboga Adela!«

Tončka Suštersičeva:

Ciganska kri

Slap pada, pada, pada!

Bernardu je šumelo v glavi, v prsih mu je bilo tesno. Slap pada, kakor je padal takrat z visoke gorske pečine in gloda črnkasto, navpično, sivo skalovje in se z močnim šumenjem izliva v ozko globino korita.

V lepem vremenu se je kipar zazrl skozi okno svoje delavnice proti severu v kraljestvo gora! Z rahlim nemirom so se ozirale tja gori njegove žareče oči.

Razveselili se je za trenutek. Toda iznova je začutil v sebi nekaj tujega, nekaj daljnega, kakor čarobno prikazen iz sanj.

Njegove misli so iskale tolažbe. Zaman... Krog njega je bilo pusto in prazno. Zazdelo se mu je, kakor da je sam v tesni, temni ječi.

Zahrepenel je po življenju in groza ga je bilo smrti, ki je zevala vanj iz vseh kotov njegove delavnice.

Le nekaj kipcev in drugih malenkostnih stvari je izpopolnjevalo prostor, v katerem je živel in delal.

V spomnu se je obudila najlepša slika, kar mu jih je nudilo življenje. Spomnil se je najlepšega napeva, najdražjega bitja.

Ob viru slapa, v romantični soteski, je prvič začudenost zrl v nasmehljano obličje, ki se je sklanjalo nad pomladnimi cvetovi temno rdečih gorskih ciklam. Kako daleč je že tisti srečni čas, ko je pomlad hodil po gorski dolini in romal do kočje in občudoval črne k'te in v njih zlate trakove, občudoval koralde krog belega vratu.

Zazrla se je s črnimi očmi v najglobljo, najzlahtnejšo nebeško modrino in tedaj so drobni prsti njenih rok brenkali na citre.

Sreča mu je napolnila srce ob mislih na vse to. Iznova je zahrepenel po občudovanju vrednem bitju. Naprej, naprej h goram, na v'šine, da iznova v resnici zaživi, česar srce ne more pozabiti. V ranem pomladnem jutru ga je izvabilo hrepenenje iz vsakdanjega trušča in mestnega obzidja. Ure so bežale in časa se ni zavedel.

Vlak je hitel dalje, takt koles mu je postal pesem. Bernardu so se nasmešile gore in ga veselo sprejele v svoj objem.

Po obronkih se je pasla čreda belih in pisanih ovac. Sprejet je bil v svet mladih sanj, poln lepote in upanja, poln smeelih načrtov.

Gozd je bil odet v svatovsko prazničnost. Neugnano hiti mož dalje, vabi ga kočja v zatirju.

Visoko nad njim so vrhovi vsi beli, bleščeci se kopljejo v sončni luči. Pot je bila vedno strmejša. Nekje v globini se je oglasila pesem drobnega ptiča. Dobrotno spremlja popotnika gozdna senca. Zdaj — zdaj se mu bo iznova nudil in odgrnil svet glasbe, iznova ga bodo osrečile melodije.

Šel je in šel; slednjč je našel in od blizu občudoval glas rojene, lepe, mlade pevke.

Lepa kot prvič se mu je videla tudi zdaj. Četudi je bil utrujen od dolgega petja, mu je burno zaplala kri po žilah, ko je zrl zagorelo obličje in vitki stas...

Ponudil ji je denar rekoč: »Za'grajte mi, Gizele!« Hlastno ga je sprejela in iz tega je spoznal, da živi v bedi.

Povabila ga je v sobo, kjer mu je igrala. Sledil ji je.

Ponudila mu je prostor ob peči, kamor je sedel,

sama pa je uglasila strune na instrumentu. Soba je bila temna in nizka. Dve mali okni so zagrnjali rdeče pisani zastori.

Miza in postelja sta bili rdeče pogrneni. Vse pohištvo je bilo staro in črvido.

Po stenah so visele večje in manjše podobe svetnikov in svetnic. V kotu je bilo pritrjeno starinsko razpelo.

Ozki sončni prameni, ki so uhajali skozi odprta okna so božali podstavek križa v kotu.

»Zdaj!...« je tiho dejala in me premerila s svojimi črnimi, globokimi očmi.

Pozorno sem sledil vsaki njeni najmanjši kretnji. Glasovom strun je pridružila melodijo pesmi: Bledi mesec spremija svetlo zvezdo danice, ko zvečer slonim pred svojo spalnico.

Srce me boli, duša mi trpi, kje, oj kje je zvezda mojih srečnih dni?«

Prečudni lepi glasovi so mi vabil! solze v oči. Zadrževal sem jih, da mi niso privrele z vso silo na dan. V prsih me je dušilo.

Končala je...

Srebrno čisti glasovi so se gubili skozi odprta okna in se spojili v naravi s prirodnimi čari.

Tenja njene pesmi je slednjč zamrla med zidovi male žbe.

Približal sem se ji med tem in občudoval pojčič les...

Občudoval sem njo... Njene oči in njene ustnice. Vse, prav vse sem občudoval...

Moja roka se je nehote dotaknila njene. Izkoristil sem trenutek: lahko sem jo objel z desrtico okrog pasu, z levico pa sem objel njeno obličje kakor cvet dehteče vrtnice in zrl za trenutek njen obraz, poln lepote.

»Planinka, ali bi hotela z menoj tja v širno

Ženski vestnik

Redkev je zdrava in koristna

Izborni učinek redkve je še premalo znan. Zdravljenje z redkvijo je bilo v srednjem veku zelo v navadi. V starem veku pa so zlasti Egipčani in Kitajci redkev visoko cenili.

Uživanje redkve razvedri človeka, kar je popolnoma naravno, saj čisti kri. Kdor hoče osvežiti kri in si podaljšati življenje, naj redno vsak dan uživa redkev, naj se veliko giblje in zgodaj vstaja. Star predpis veli: »Pred jedjo pospešuje redkev tek, po jedi pa prebavo, ker vsebuje veliko razredčilo silo.«

Korenina in sok črne redkve sta bila že od nekdaj znani zdravili in še danes je redkvin sok znano in priljubljeno zdravilo zoper kašelj. V mirnem času smo ga pripravili takole: črno redkev čedno umij, na krhjavniku zreži in iztisni skozi čisto belo krpo. Dobljeni sok zmešaj z eno ali dvema žlicama zdrobljenega kandisovogga sladkorja, jemlji zjutraj na tešče in zvečer preden ležeš. Ako te kašelj močno nadleguje, vzemi tudi med dnevom eno ali dve žličke. Proti slovsakemu kašlju je neprecenljivo zdravilo. Olupi redkev, iztisni sok skozi sito in skuhaj z enako težo sladkorja, da postane gosto. Izlij sladkor na obrobjeno ploščevino, katero namaži z mandljevim oljem. Ko je masa kuhana, jo zreži na male kvadratke, ki se ohlajeni radi odločijo.

Redkev kot sočivje tekne izborno. Pripravi jo na isti način, kakor mlade kolerabe in jo nekoliko popopraj. Tudi kot solata je zelo priljubljena. Redkev zreži na kolesčke, trdokuhan rumenjak ošoi in popopraj ter z oljem in kisom zmečkaj v gosto polivko, s katero zmešaj redkev. Taka solata je zelo prikladna k mesu.

Za kuhanje

Krušni namazek. Dobro zmešaj, da se zgosti, en rumenjaka, žlico olja in žlico gorčice. Eno čebulo, 7 dek sardel in dve v trdo kuhani jajci drobno sesekljaj in primešaj k olju, dodaj še sok pol limone. Je to zelo dober namazek na kruh. Kruh nareži na tanke kose, jih namaži z namazkom in daj k čaju na mizo. Če pa greš na izlet, deni namazek v čašo. Čašo dobro zaveži. Ko prideš na cilj in si poželiš jedi, si namaži kruh s tem namazkom, kar ti bo posebno dobro teknilo, zlasti če, če imaš s seboj v steklenici tudi tople čaj.

Krompirjev zavitek. Na deski naredim mehko testo iz treh decilitrov moke, enega jajca in toliko slane mlačne vode, da naredim mehko testo, ki se spočetka oprijemlje rok in deske. Ko ga toliko obdelam, da se odloči, ga položim na moko in si oznažim roke od testa, nato ga pa obdelujem toliko časa, da se delajo mehurčki; med tem pomakam roke večkrat v moko. Ko je testo dobro udelano, ga pomočim po vrhu z vodo in s skledo pokrijem, da se spočije. — Nadev. V skledi vmešam na gorkem 7 dkg sladkorja in dva rumenjaka. Ko je dobro vmešano, pridenem

mesto, kjer je vedno vesela pesem doma? Tam so visoke in lepe hiše, samo veselje je tam!»

Presenečeno je zrla v me in dejala: »Kaj bi tam? Tako tuje mi je vse!«

Se in še sem ji govoril o lepotah mesta; govoril sem o brezskrbnem življenju, ki ga bo živela ob meni.

Omamila so jo moje besede in moj rahli objem. Obljubila je, da se pripravi za beg, da pojde z menoj.

Končno je pripomnila: »Ah kolikokrat sem gledala z vrha planine ob jasnih večerih tja dol v daljo, v morje luči, a do tja priti se mi je zdelo nemogoče, četudi sem si želela od blizu videti tiste drobne svetle lučke.«

Sonce se je nagibalo v zaton...

Bernard je mislil na odhod.

»Kdaj, kdaj zala planinka, prideš k meni? Kdaj te smem pričakovati?«

Ko da se koga boji, je tiho spregovorila. »Cez mesec dni, da pospravim vse, kar imam, in da pobegnem od tod.«

»Hvala ti; mirnejši sem! Doli sredi gozda, kjer se gubi voda slapa v tolmun, se snideva ta dan. Zdaj grem, ura mojega odhoda se je približala.«

Sprostila se je mojega objema, rekoč: »Za slovo vam zaigram najlepšo, kar jih znam.«

Lahno so se ji vsuli črni kodri raz čelo, ko se je nagnila ob instrumentu.

Zdaj so se počasi, zdaj hitreje pregibali drobni prsti po tankih strunah, pesem pa je veselo donela:

»Samo reci mi,
da me ljubiš ti,
da me, da me ljubiš samo ti.«

Posteljica našega malega princa

Večina mladih mater zapade pri prvem otroku v pretirano skrbnost in plašnost ob vsaki priložnosti. Strah jih je, da ne bi otrok utrpel kakšne škode, zato so v skrbeh celo zaradi prve posteljice, dali je dovolj topla, mehka in udobna. Zato bo dobro, da čujete nekaj praktičnih nasvetov. Ponavadi motri mlada mati svoje dete kot silno zdrobljivo, neodporno in potrebno skrajne nege. Prav glede postelje pa so otroci dokaj manj občutljivi, kakor si mislijo starši.

Zdrav dojenček ne potrebuje posebne postelje s perjem. Malo posteljico je kaj lahko napraviti iz dveh debelih flanel, velikih nekako 140 do 200 cm. Prvo zgrnite tako, da se prileže normalni blazini in tako imate v nji lepo odejo, ki se ne pritiska tako noozko k telesu kakor mehka postelja. Dete ima dovolj prostora za dihanje, tudi če zdrkne z vzglavlja, kar se zgodi pogosto. Nekeč se je celo zgodilo, da se je dojenček, obdan krog in krog s pernicami, zadušil v postelji, ker se je prisel na perje in ni mogel zajeti sape.

narahlo 20 dkg pretlačene kuhane krompirja in sneg dveh beljakov. Testo zdaj razvaljam prav tenko in ga namažem z nadevom, zavijem skupaj in položim v dobro namazano kozico, povrh pokapljam z raztopljenim maslom in spečem. Pečenega zrežem na kose in potresem s sladkorjem in dam s kompotom na mizo.

Cvetačna juha. Olupi štiri krompirje, jih pristavi z mrzlo vodo in malo osoli. Eno srednje veliko cvetačo zreži na drobno. Cvete prereži samo čez pol, mehko steblo pa drobno zreži. Ko je krompir že napoln kuhana, stresi zraven cvetačo in naj se kuha toliko časa, da postane krompir popolnoma mehak. Sedaj zajemi krompir z zjemalko, ga z žlico dobro stlači in stresi nazaj, da se dalje kuha. V kozici napravi bolj svetlo prežganje (dobro žlico masti in dve žlici moke), ga stresi v juho, dodaj malo popru, sesekljane zelene peteršilja. Dobro je, če imaš žlico ali dve kisle smetane. Po potrebi zalij še juho z vodo, tako da je dobiš do dva in pol litra. Ko je juha vrela še četrte ure, je gotova. Če juhe opolne kaj ostane, je zvečer prevrta še boljokusna.

Drobni nasveti

Jajca konzerviraj dobro in enostavno na sledeči način: Sveža presevana jajca položi v močno, temnordečo raztopino hipermanganovega kislega kalija in jih pusti v njej eno uro. Potem jih vzemi iz tekočine, obriši, zavij v svilnat papir in shrani na hladnem. Tako konzervirana jajca ostanejo pol leta sveža.

Jajca ohraniš tudi dolgo sveža, ako dobro očiščena zaviješ v mehak papir, najbolje v svilnat papir, kakor pri pomarančah, tako, da ne pride do jajc niti zrak, niti prah. Položi jih v čedno košaro drugega poleg drugega, tako da bodo ležala trdno. Košaro postavi na hladen, zračen in suh prostor, obrni jo vsak drug dan.

Kako učinkuje plavanje za zdravje. Plavanje prištevamo glede na zdravje med prvovrstni šport. Pri plavanju delujejo vse mišice in se vežbajo na popolnoma drug način, kakor pri gibanju na suhem. Plavamo v ozračju, ki nima prahu, zato

Zato je bolje, da ne leži preveč mehko, saj ga vendar ni mogoče nadzirati celo med spanjem. Perje tudi razdraži in pregreje telo. Flanelasto odejo je prav lahko očistiti, ako se zmocni, in izmenjati z drugo. Postelja s perjem pa se le suši in postane tako pravi povod za značilni, neprijetni duh dojenčka. Tudi na otroških klinikah, v dečjih domovih in bolnišnicah imajo le flanelaste odeje in podloge, ter se otroci kar najbolje počutijo pri tem.

Namesto žimnice vzamete lahko majhno blazino, ki jo napolnite z lesno slamo prav na trdo. To je potem prava podlaga za ravno hrbtnico. Lesno slamo lahko operete in celo prekuhate, tako ostane vedno čista in razkužena. Če pa že hočete, da leži malček kar moč mehko, podložite še flanelasto ali porhantasto odejo. Za zglavnika zadošča zložena plenica, kajti prve mesece ni treba, da leži glavica višje od telesa. Tako plenico vedno lahko izmenjate, zato ostane posteljica snažna in sveža tudi po daljši uporabi.

pljuča nele nič ne trpijo temveč se s plavalnim gibanjem poglobi vdihavanje in izdihavanje. Ljudem slabotnih pljuč priporočamo plavanje prav posebno, ker jih obleka nič ne ovira in se jim tudi ni bati pri razgretju hitrega ohlajenja. Delovanje srca se pri plavanju pobudi ker mora srce krepkeje delovati, da izenači izgubljeno toploto. Ljudje z organskimi srčnimi napakami smejo le previdno plavati in nikdar brez zdravnikovega nasveta. Plavanje pa utrdi tudi telo, zlasti v poznem času leta. Kdor plava redno tudi pozimi, postane utrjen zoper spremembo zraka in se ne prehladi zlepa. Sploh je plavanje najvažnejše v pogledu čistosti.

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

7. PRAVA GLISTOVNICA

ali glistna podlesnica je praprot, ki raste pogosto po vlažnem, zlasti kamenitem svetu naših gozdov. Veliki, tudi preko 6 m visoki listi rastejo šopoma iz tal in so razrezani v dolge roglice, ki so zopet razrezani na majhne, tope krpice z narezano-napiljenim robom. Listni peclji so močni, krajši od ploskve, nekoliko žlebasti in porasli z rjavimi luskami. Na poprečnem prerezu šteješ sedem (6—8) cevni snopičev. Mladi listi so polžasto zviti in gosto posuti z rjavimi luskami. Cvetovi ni; glistovnica se razmnožuje z trosi, ki se snujejo v ledvičastih kupčkih na spodnji strani krpice.

Korenika je čokasta do 3 cm dolga in do 2 cm debela. Iz nje rastejo vlaknate korenine in pokrivajo jo luskasti listi ter ostanki odmrlih listov. Po vnanji strani je temnorjava, znotraj pa zelena. Diši zoprno. V zdravilstvu se rabi za odpravljanje trakulje. Kopljemo jo v poletnem in zgodnjem jesenskem času. Porežemo ji korenine, odrgnemo luskoliste in posušimo v senci.

Iz suhih korenin pripravljajo izvlečke ali jih olupijo in stolčejo v prah.

»Da, ljubim te,« ji je dejal, ko je končala, »zato želim, da boš pri meni.«

Podal ji je desnico rekoč: »Na svidenje čez mesec dni.«

Spremila ga je do praga in zrla za njim, dokler ga je videla.

Vrnila se je v sobo in iznova zaigrala.

Mrak je pada na vrhove, v dolini je bila že noč.

»Kako to, da Gizela še vedno igra in poje?« je rekel stric Matevž svoji ženi Maruši, ko je ta belila žgance na ognjišču s tropinami.

»I, kaj? Saj veš, ciganska kri ni nikdar ugnana za muziko, godbo in ples. Toda kaj bo, že devetnajst let ima, pa ni za delo, tako brez dela ne bo mogla živeti.«

»Veš, Matevž, to je tvoja krivda; vedno si mi dejal, ko sem hotela, da se otrok privadi delu: »E, kaj sitnariš, kako bo Gizela? Ta drobiž je le za kratek čas!«

»O, seveda, seveda, če pa sem ti jaz kdaj rekel, naj Gizela opravi kako malenkostno delo, si me pa vedno prav pošteno oštela.«

»Stari, nič ne sitnari, bo že kako! Takrat bi bil premislil, ko si jo sprejel pod streho,« je nejevoljno zavračala moža.

»O, ti Maruša, ali misliš, da bi najini otroci prinesli več prijetnih ur pod to raztrgano streho? Boga hvali, da imava vsaj to dete, ki nama bo v tolažbo na stare dni!«

»Veš, Matevž, kaj se mi dozdeva: ko nekoliko spregleda svet, jo bo kar kam popihala!«

Starček se je naslonil na mizo in se zagrebel z rokama v sive lase in dejal zamišljeno: »Vselej, ko jo pogledam, se razveselim, tako rad jo imam.«

Kadar kaj potrebuje, zna tako lepo prositi, da človek kar ne more zavrniti njene prošnje. Prav zelo bi me potrla, če bi jo kar na enkrat ne bilo med nama.«

Sočutno si je stari Matevž obrisal z rdečim robcem solzo, ki mu je spolzela po nagubanem licu.

»Stric, stric!« je zaklicalo med kuhinjskimi vrati.

V kuhinjo je stopila Gizela.

»Nocoj se pa tako bliska, pa grmeti je pričelo!«

»Res, bliska se?« vprašujeta Matevž in Maruša.

»Pojdi, Gizela, prinesi oljčno vejico, morda se bliža huda ura.«

»Teta, ali je še pri dimniku na podstrešju?«

»Še!« je dejala Maruša in pričela moliti.

Ponehaval je blisk in grom.

Družina je povečerjala in se odpravila k počitku.

V svet, v lepo mesto, kjer je petje, godba in ples, so lepo Gizelo vodile in osrečevale misli, dokler ni sladko zaspala.

Od dežja mokra cipresa ob oknu kiparske delavnice se je svetila v soncu v tisoč in tisoč se prelivajočih barvah. Deževne kaplje so se sušile v soncu, veter jih je sibal raz nje.

Planine so žarele v sončnem blesku, ko je Bernard premišljeval stopal po svoji delavnici.

V kip utelesiti Gizelo je bilo kiparjeva misel že ob njenem prvem srečanju.

Svoje temne, žareče oči je uprl tja v belo-sive od sonca ožarjene planine.

Na veleposestvu v Indiji

Graščina v Indiji je v marsikaterem pogledu še zelo srednjeveška. Graščak ima ondi prijeten občutek, da je na svoji zemlji neomejen gospod. Seveda mislimo veleposestnike, čijih zemljišča segajo več milj daleč in ki imajo svoje vasi.

Del zemljišča — najrajši tistega, kjer raste sladkorjeva trstika in kateri ima preprosto stiskalnico, oziroma sladkorni mlin, ki ga žene kako slepo kljuse ali starejša kamela — obdeluje posestnik sam. Delajo, kaj pa, najeti dninarji, ki jim graščak daje streho in preskrbi tisto bore obleko, ki jo nujno rabijo. Ostalo zemljo dá v zakup; tako si zagotovi izvestne dohodke in se otrese vseh nadaljnjih skrbi.

Zakupniki bivajo s svojimi rodbinami v majhnih naselbinah, ki se počasi razvijajo v vasi.

Tu se potem naselijo obrtniki vseh vrst. Ponavadi postane najbogatejši mož nekega rodu zakupnik; zdaj pokliče na pomoč svoje ožje sorodnike in razdeli med nje posamezne njive, potem poišče v širšem krogu svojih sorodnikov kovače, lončarje in čevljarje; slednje, če imajo opraviti z usnjem, štejejo v nižjo kasto in morajo živeti na skrajnem koncu vasi, ne da bi smeli po sosednje občevati z ostalimi vaščani. Povabi tudi mizarje in brivce, ki imajo po indijskih šegah mnogo opravka, saj brijejo celo ušesa in nosnice, lečijo kožne bolezni, masirajo in sploh nadomeščajo ljudem časnik, ker izvejo vse novice in vsako res poznajo. Take ljudi tedaj zakupnik zbere v svoji vasi, jim da na razpolago ilovnate bajte in določeno količino r'ža. Za vse te dobrine mu morajo dajati pičlo odškodnino.

Te vasi se zelo razločujejo od naših.

Predvsem ima vsaka hiša iz ilovice narejen zid, ki obkroža vse posestvo. Dalje je kuhinja povsod ločena od stanovanjskega poslopja. Takisto stoji posebej shramba za živila s kaščo, ki je dvignjena bolj visoko, to pa zaradi miši, podgan in kač. Mohamedanci imajo vrhu tega še posebno sobo, v katero ne sme stopiti nihče razen soproga in prijateljskih žen. Nadalje je značilno, da se nekatera dela, na primer umivanje posode in pranje perila, ne opravljajo doma, marveč pri vaškem studentu, ki je v senci banjana, drevesa z več debli in s temnim širokim listjem. Vrhu tega vid'š na cesti vedno polno otrok, ki zbirajo govno ali pa tekajo s kakšno posodo za kravami, da ujamejo nekaj »dragocenih kapljic«, ki so po mnenju indijskega kmečkega ljudstva izborna zdravilo. Govno rabijo pri raznih ceremonijah, zlasti pa, če kdo umira... Za indijsko vas so značilne tudi težke dvokolnice, številni tovarni osli, pa črni bivoli, ki gledajo iz kakšne mlakuže.

Vsak posestnik ima lovišče

in rad povabi gosta na lov, že zaradi tega, ker je lov tukaj nujno potreben, zakaj brez tega bi se čitali ali pritiklivi leopardi in drugi roparji preveč razmnožili. Često opaziš, da se tik za hišo

stražo podvojiti, takšne skomine obhajajo to ostudno zverino. Neredko odpreš kak predal in glej — ošabno dviga glavo debela kača. Zaradi tega imajo v vsaki hiši manguste, ljubke, podlasicam podobne živalce z gobčkom, ki spominja na podganjega. Manguste imajo jako ostre zoprno reži hijena; kadar je v hiši mrlič, je treba kremplje in lahko splezajo kamorkoli, ne ustrašijo pa se niti velikih in strupenih kač. Vsakovrstni hrošči takisto silijo v omare in shrambe, razgrizujejo platno, odgrizujejo gumbe in režejo v sukno in papir dolge stope. Zvečer pa človeku greni počitek in veselje mrčes vseh vrst, zlasti peščene bolhe.

Razen sladkorne trstike goji indijski kmetovalec vsakovrstno žito, sezam in drugo. Pav je v Indiji sveti ptič, ki ga ne sme nihče streljati; belopolti posestnik, ki se ne drži teh starih prepisov, lahko strelja pave samo daleč od vasi in ljudi, če si noče nakopati mržnje vernih okoličanov. Iz pavovega perja izdelujejo krasne pahlače, ki pa se v Evropi ne morejo udomaćiti, ker je tu zelo razširjeno praznoverje, da pavovo pero prinaša nesrečo.

Zelo veliko streljajo in radi jedo indijske, takozvane brahmanske gosi, katerih belo perje se rdečkasto svetlika. Te gosi so zelo okusne in v jesenskem času jako mastne, vendar pa so nenavadno boječe stvarce in jih lovec lahko zadene samo neopažen. Prav tako boječ je krasen indijski jelen.

Delovni čas je v Indiji drugačen nego pri nas.

Dan se prične poleti kasneje nego v naših krajih, pozimi pa bolj zgodaj. Najprej opravi indijski kmet precej zamotane verske vaje, nato krenejo vsi na delo. Značilno je, da delajo na tešče, zakaj zajtrka v našem smislu indijski kmetovalec ne pozna. Delajo približno do enajstih, ko nastopi huda vročina. Zdaj se šele nekaj zaužije, navadno zrnjevo juho in košček »čipatija« (kruha). Do treh počivajo v senci kakega zajetnega drevesa. Tudi graščak spusti vse zastore, na vratih in na široki verandi. V temi, ki jo hladi sveže zelenje, se vleže k počitku. Zunaj neusmiljeno pripeka sonce in še v hiši je zrak tako vroč in suh, da se šele ob 40 stopinjah v senci pojavi po telesu pot. V zimi pa je v zaprtih prostorih hladno in zatohlo, dočim je na prostem zelo lepo, čisto in prijetno.

Kadar se graščak oženi

in pripelje v hišo mlado soprogo, je za zakupnike in najemnike poseben dan; vsi jo pričakujejo in vsak se ji hoče s čemerkoli prikupiti. Tako se pokažejo v vsej prelesti prave orientalske šege. Indijske žene pridejo v svojih najboljših in najsvetlejših oblekah, poklonijo se pred belopolto gospo, ki sedi na stolcu, jo ozaljšajo z lepim, iz pisanega papirja, zlate in srebrne žice in iz dehtenih popkov raznih cvetih spletenim vitjem, nato pa se s čel dotaknejo njenih nog. Može takisto oblečejo svojo najimnitnejšo obleko in si ovijejo

Indijci obdelujejo riževе polje

Srce mu je močno utripalo.

Zamižal je, a ob priprtih vekah je iznova bil ves čar njene podobe.

Vzel je kiparsko orodje, dleto in kladivo, ter pričel z delom na velikem kosu belega marmorja.

Počasi, počasi in oprezno je udarjal s kladivom na dleto in delal gube in gubice, črte in zareze ter tako oblikoval obraz in telo.

Trudil se je. Zdaj pa zdaj si je obrisal potno čelo.

Kladivo je udarjalo, dleto je pelo. Izraz kipa je bil vsak dan vidnejši.

Sonce je sijalo.

Planine so žarele...

Kipar Bernard pa je klesal od ranega jutra in pozno v noč.

Preden je minilo mesec dni, je odložil kladivo in dleto.

Kip Gizele je bil dovršen.

»Ah, moja najdražja!« je šepnil kipar sam pri sebi.

Pospravil in uredil je po delavnici.

V kiparskem kabinetu, na nasprotni steni vrat, je stala zdaj Bernardova zvezda sreče, boginja njegove ljubezni.

Že prejšnji večer je Gizela pripravila svoje stvari. Ni bilo mnogo.

Mali papirnati zavoj je skrbno podtaknila pod grmovje niže koče, v bližini studenta, kamor je čez dan hodila z vrčem po vodo.

Na nebesni svod je prijadrlo sonce.

Gizela se je obula in oblekla praznično, a vrhu lepe obleke si je oblekla še vsakdanjo, da ne bi strilo ali teta, kakor ju je nazivala ona, opazila njene namere.

Vzela je vrč kakor po navadi ter neopažena odšla od koče.

Pri studentu je odložila vrč, naglo se je ozrla naokrog.

»Nikogar ni,« si je rekla.

Hitró si je slekla vsakdanjo obleko, jo odvrгла kraj vrča ter vzela sveženj izpod grma.

Odrzela je in upehana obstala šele ob tolmunu. Da bi je nihče ne opazil, se je skrila pod gosto šipkovo grmičevje.

Čakala je in čakala. Skoraj ji je bilo žal, da je ubežala iz koče. Bolj in bolj se je je polahčala moreča skrb. Vrniti se, to jo je skrbelo, kajti prepričana je bila, da so jo doma gotovo že pogrešali.

Pobrala je zavitek, ki ga je imela zdaj kraj sebe in se napatila še niže, niže dolj proti dolini.

»O, ali res čakam zaman?« se je vpraševala s boljo v srcu.

»Tam pri tolmunu slapa, tam naj ga počakam mi je dejal.«

Vrnila se je.

Sedla je na sivo skalo, ki jo je poraščal mah. Še in še je dvomila, če pride.

Čas je počasi mineval in zdelo se ji je, da je minila že cela večnost.

V tej bolesti je bridko zajokala.

Že iz dalje jo je ugledal Bernard in se ji je tihó približal.

»Planinka!« jo je pozval.

Uprla je vanj svoj pogled in rahel smehljal je obkrožil njeni ustni.

»Gizela, čemu solze v obeh?«

Dvignila se je in tihó rekla:

»Tako dolgo sem čakala!«

»Vem, dvomila si nad mojim prihodom; prej mi ni bilo mogoče priti. Potolaži se, moja draga,« ji je govoril.

Gizela, zdaj vsa srečna, je stopala poleg njega. Čas jima je mineval naglo, zelo naglo.

Pripovedoval ji je o novem domu. Spet ji je naslikal veliko mesto v sami svetli luči, govoril je o razkošju in veselju.

»Da bi že skoro prispela tja,« si je tihó želela. Daleč za njima so ostale planine, daleč temni les. Pred njima so se svetile lične hišice, a čim dalj sta šla, tem lepše, tem višje so bile.

V daljavi je videla visoke tovarniške dimnike, cerkve, zvonike in še mnogo, mnogo novega.

»Vidiš, Gizela, ondi je mesto,« je iznova spregovoril Bernard, »do tja pa naju bo zdaj popeljal vlak.« Prišla sta na postajo.

Bernard je kupil vozovnici.

Vstopila sta....

Tu je bilo Gizeli vse novo, nepoznano.

Zdrznila se je ob nenavadnem šumečem brnenju zdaj se premikajočega, nato drvečega vlaka. Sonce je stalo še visoko, ko sta izstopila na novi postaji, vse večji in lepši.

Bernard je srečaval prijatelje in poznanice. Eden izmed teh ga je povabil na veliko plesno zabavo, ki je bila oglašena za naslednji dan. Obljubil je, da se udeleži.

Gizela je dobila za ta dan novo obleko.

Ni ji bilo žal, da je odšla iz borne koče, saj je trpela pomanjkanje v vsem.

In zdaj — novi dom. Hiša kakor palača in krog nje vrt, poln bujnega cvetja.

Občutila je zdaj pravo nasprotje od prejšnjega življenja.

okoli glave vahirajoče turbane: obuti v čudne kljukaste sandale se globoko priklonijo in položijo v izproženo roko srebrna novca, nekateri celo kak star zlatnik, ki pa ga zopet vzamejo z roke, zakaj stara šega velja, da se nova gospodarica sicer dotakne denarja podložnikov, vendar pa ga ne vzame zase. Je to zgolj počastitev; ljudje hočejo pokazati, da so svojemu gospodu in njegovi rodbini vdani z dušo in telesom, četudi bi terjali njih imetje in življenje.

Vsake tri tedne ali vsaj enkrat na mesec je sejem

Iz večjih mest pridejo na vas trgovci s sadjem, z jestvinami in blagom. Prispejo tudi zaklinjevalci kač, potujoči igralci, in neredko tudi daleko manj zaželjeni gostje, ki utegnejo povzročiti nered in nemir, zato mora graščak skrbno

paziti, da poteče vse v redu. Njegova naloga je, da zagotovi varnost stojnic, on mora paziti na došle ljudi in preskrbeti, da po opravljenem sejemu spet izginejo vsi, ki ne spadajo v vas. Pa tudi druge obveznosti ima gospodar do svojih podložnikov. Praviloma mora biti navzočen na vseh gostijah in če kdo zbolí ter ni boljšega zdravnika, je njegova dolžnost, da priskoči na pomoč. V vseh neznatnih sporih odločuje njegova beseda o pravici in krivici. Cesto mora pogledati k svojim ljudem, da se prepriča, ali ne trpinčijo živine, ničesar ne tratijo in ne dajejo komu odvisnih prednosti. Skratka: biti mora oče mnogih, včasih prav neubogljivih in težko umljivih otrok. Vzlic temu je indijski veleposestnik kralj v svojem kraljestvu in uživa — če se le zna uveljaviti — zaupanje in spoštovanje.

Metulji so veliki škodljivci

Dvoje nadlog obiskuje sadno drevje: živalski škodljivci in glivične bolezni. Število enih in drugih je zelo veliko. Izmed živalskih škodljivcev so najnevarnejši čisti iz rodu metuljev. Metulji, predhodniki gosenic, letajo eni ponoči, drugi podnevi od drevesa do drevesa in še daleč naprej od sadovnjaka do sadovnjaka ter spotoma, kakor je vreme in čas, odlagajo jajčja zalega. Posamezen sadjar, pa še tako priden, doprinese le delno v obrambo sadnega drevja v boju proti tem, kakor proti drugim sadnim škodljivcem. Uspešno bi to delo bilo, ako bi se splošno izvajalo.

O nobenem metulju (razen sviloprepjke) ne moremo reči dobre besede, a

tako škodljivih kakor sta jabolčni in slivov zavijač ni nobenega. Piškavce sadje je uspeh njihov kvarnega dela. Ti škodljivci uni-

čijo ali skvarijo do polovice in tudi več sadne letine. Samica zavijača izleže ponoči proti koncu maja in v začetku junija, 30 do 50 jajčec posamezno po eno na vsak plod. Na pečkastem sadju odlaga jajčka na muho, pri koščicah pa ob pečju. Po nekaj dneh se izleže iz jajčka goseničica, ki žre najprej na površju, potem pa zleze v notranjost ploda. Po štiri tednih doraste, prodre na dan in si poišče zavetišče na debelu ali na vejah pod staro skorjo, mahom in lišaji, pri mladih drevesih pod zavezo ob kolu. Da je še varnejša, se zamreži v mešiček. Šele pomladi, ko toplota narašča, se zabubi in s koncem maja do začetka junija se prelevi iz bube v rjavosivega metuljčka, ki je podoben metuljčku suknenega molja. Najbolje boste spoznali razvoj in končno v naslednji pomladi metuljčka, ako doraste gosenice (črve), ki jih najdete v sadju, zaprete v male stekleničice in jih od časa do časa opazujete. Ako je poletje toplo in suho, se pojavi v juliju drugi rod.

Proti koncu junija leta podnevi okrog belih metulj s črnimi žilami na krilih. To je glogov belin, ki izleže do 150 rumenih jajčec na spodnje dele listov sadnega drevja. V istem času roji ponoči metulj debelega, rumenega in kosmatega zadka in belih kril, ki mu pravijo zlatica. Ta je še plodnejši, saj izleže do 300 jajčec tudi na spodnje dele listov.

Odene jih z rumenimi dlačicami, ki med tem izpadajo iz zadka. Gosenice teh dveh se izležejo avgusta, ker pa ne utegnejo dorasti do jeseni, se zamrežijo in otrple čakajo pomladi. Tem od daleč vidnim zapredkom pravijo gosemčja gnezda.

Pravi debeluhar in ponočnjak je umazano-sivi gobovec. Ta metulj izleže v avgustu v špranje na debelu ali pod vejni obroček na kupček do 300 jajčec, ki jih tudi odeva z dlačicami lastnega zadka kakor zlatica. Ker je ta zalega po barvi in obliki podobna gobi, so mu dali ime gobovec. V aprilu naslednje pomladi se izležejo gosenice, ki so dorasle rjavosive barve in menda izmed vseh najbolj kosmate in požrešne. Ker v bližini ni hrane, se kmalu potem, ko se izležejo, razpasejo po vsem drevesu in požrejo vse, kar je zelenega.

Zelj umetno v obliki prstana, tesno drugo ob drugem odloži na mladiko svoja jajčka metulj prsteničar v juliju. Pomladi, ko popje šele brsti, se že izležejo gosenice, ki se, dokler so še mlade, ponoči in ob mrzlem vremenu zatekajo v vidno mražno zavetje, ki si ga same spletuje.

Prav nevarne so tudi gosenice pedicev, ki se spuste, ko dorastejo, in med tem objedo listje, cvetje ter tudi sadje, po niti na tla ter se v zemlji zabubijo. Proti koncu oktobra in v začetku novembra se prelevijo v metulje. Samec letajo, samice pa ne morejo, ker imajo kratka in pokvečena krila. Zato pa plezajo po debelu na drevo, kjer odlagajo jajčka. Dasi so majhne, so vendar plodne, saj izležejo do 300 jajčec.

Je še mnogo vrst drugih metuljev, jih pa ne navajamo, ker nastopajo posamezno ali v manjši množici, zato njihova kvarnost ni tako velika kakor teh, ki so navedeni.

V varstvo sadnega drevja proti škodljivcem ne zadošča samo enkratno škropljenje pozimi, temveč se mora sadjar poslužiti vseh ukrepov in del, ki so v tem pogledu preizkušena. Poglavitno je: varstvo naravnih zatiralcev. To so zlasti ptice, netopirji in najrazličnejše osice-naježdniki. V juliju moramo navezati na debela v višini 1 m,

pri pritlikavih pod krošnjo past. Najboljše pasti so okoli 15 cm široki pasovi valovite lepenke, ki jih samo ob gornjem robu okrog debela tako navežemo, da je valovita stran znotraj ob debelu. Zavarujemo jo pred močo.

Popis goveje živine

Smatrajoč za potrebno, da se ugotovi sedanje stanje govedi, da bi se zagotovila preskrba z govejo živino za prehranjevalne potrebe pokrajine, je Visoki komisar za ljubljansko pokrajino izdal novo odredbo o prijavi in zapori goveje živine, ki je objavljena v »Službenem listu« 2. t. m. in je s tem dnem stopila v veljavo, ko so bile ob enem razveljavljene vse nje nasprotujoče in z njo nezdržljive določbe.

Vsa goveja živina, ki je v posesti kogar koli na dan, ko stopi ta naredba v veljavo, se mora do 15. junija t. l. prijaviti občini, kjer je živina, in sicer na posebnih obrazcih, ki se dobijo pri občini. V prijavi se mora natančno navesti število glav in ziva teža živine. Občine morajo do vstetega 30. junija t. l. poslati prejete prijave Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu (Prevodu). Občinski uradi in Prevod morajo po svojih organih pregledati točnost prijavljenih podatkov.

Na dobo 20 dni od dne ko stopi ta naredba v veljavo (do 22. t. m.) so odloženi vsi sejni za govejo živino, izvzemši dogone, ki jih odredi Prevod, in je tudi prepovedana prodaja ali oddaja take živine. Rejci goveje živine morajo pridržati na razpolago Prevodu delež 20% celotne žive teže vse goveje živine, prijavljene po tej naredbi. Vsa za klanje določena goveja živina ostane vsekakor pod zaporo na razpolago Prevodu. Člen 5. določa, da velja 30% zapora tudi za govejo živino, ki je vpisana v rodovniško knjigo.

Ziva teža govedi, prijavljenih po tej naredbi, ki se do 30. junija oddajo po naredbi z dne 11. maja 1942-XX o prijavi in zapori goveje živine, se odbije od žive teže, spadajoče pod zaporo po tej naredbi. Količine goveje živine, ki je že pod zaporo po naredbi z dne 11. maja 1942-XX in se ne oddajo do vstetega 30. junija t. l. se bodo morale oddati po tem dnevu ne glede na količine, spadajoče pod zaporo po členu 5. te naredbe.

Da se drži v evidenci vse spremembe v stanju govedi v pokrajini, ugotovljene s popisom po tej naredbi, mora vsak rejec goveje živine prijaviti Prevodu preko občine v 10 dneh vsak nakup kakršne koli teže, skotitve, prodajo, oddajo ali kakršen koli lastninski prenos po 15. juniju t. l. Prav tako morajo napraviti prijavo vsi, ki bi začeli gojiti živino.

Odprijavljanje goveje živine iz občine je dopustno samo po predhodni odobritvi, ki jo smejo izdati občine, ko so dobile od občinskega preskrbovalnega urada izjavo, da ni zadržka.

Kršitelj določb te naredbe se kaznuje, če ni dejanje huje kaznivo, po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 in po predpisih naredbe z dne 25. novembra 1942-XIX, št. 215, v denarju od 500 do 5000 lir ali z zaporo do dveh mesecev. V hujskih primerih se izreče poleg denarne kazni tudi zapor. Razen tega se lahko odredi začasni ali trajni odvzem obrtne pravice.

Naslednji dan se je veselila večerne prireditve. V mislih si je slikala, kakšna naj bi bila okolica, v kateri bo ta večer.

Blažilen hlad večera je vel skozi zasenčeno okno v sobo, kjer je Gizela pozorno sledila napevu lahnega valčka v radiu.

Ura večerne prireditve se je bližala. Bernard jo je opozoril, da se odzoveva prijateljevemu povabilu.

Dvigalo ju je popeljalo mimo belih marmornatih stopnic do terase nebotičnika.

Med vitkimi, z bršljanom opletenimi stebriči sta prišla v lepo dvorano.

Mnogo jih je že sedelo pri mizah ob izvrstni pijači in drugih dobrinah.

Tudi Bernard s svojo družico je prisedel k prijateljem, ki so zanj pripravili prostor v bližini godbe.

Vsi so tiho občudovali njegovo Gizelo, a sama tega niti ni opazila.

V dvorano so prihajali gospodje in dame. Gizela je vse tiho občudovala, saj kaj takega še ni nikdar videla.

Spomnila se je, da sta ji časih stric Matevž ali teta Maruša pripovedovala o pravičnih dvoranah in gosposkih ljudeh. A zdaj je ona tako srečna, da občuduje in uživa to lepoto in srečo.

Parl so se uvrščali in plesali pa taktu godbe. Kako je vse to preprosto! Gizela je čutila, da jo kri žene k plesu in Bernard jo je povedel med druge pare. Med plesom pa so se ji, prevzemaje jo, menjali plesalci. Vsakdo izmed prijateljev je hotel vedeti, od kod je doma; ona jim je kratko in prijazno odgovarjala.

Ko je minil ples, se je vrnila k Bernardu.

Bernard se je pogovarjal s prijatelji o vsakdanjih rečeh. Gizelo pa je ob vrnitvi k mizi čakalo polno dobrot, — slaščice je izbirala po milih volji.

Večerna prireditve je imela važno točko v programu.

Določena je bila nagrada — tisočak — najboljši pevki med občinstvom.

Sodba občinstva je odločila o uspehu najboljše. Dvajset mladenk je želelo prejeti nagrado. Tudi Gizela se je priglasila.

Kapelnika je prosila, naj zaigra tisto... da, tisto...

Ustregel je njeni želji.

Oči vseh so se uprle v lepo dekle. V prelivačjih barvah se je svetila njena obleka. Svetleno mehki, črni, kodrasti lasi so bile okrašeni z belo vrtinico. Srebrno čist glas je napolnjeval prostorno, z breskvinim cvetjem okrašeno dvorano.

In ko je končala, je navdušeno občinstvo plaskalo, da ni bilo kraja.

Gizela je prejela nagrado. Bernard jo je zadovoljen pričakoval, ko se je vrnila k njemu. Rahla rdečica ji je lepšala obraz.

Po kratkem odmoru so godbeniki zaigrali.

Po kapelnikovem naročilu so volili mladi gospodje. Zareče in vesele Gizeline oči so se mudile na lepih okraskih, ki so bili v dvorani.

Ob svoji levici je ugledala lepega gospoda, prav onega, ki ji je bil poprej izročil nagrado — gospod kapelnik je bil.

Bernard je dovolil. Zaplesala sta...

Vpraševaje in plesaje sta se vedno bolj in bolj bližala lestencem, ki so močno razsvetljevali prostorno dvorano.

Gizela se niti zavedala ni, da sta že na terasi, med belimi, marmornatimi stebriči.

»Dva tisočaka mesečno vam bom dajal plače, če pojedete z nami v Zagreb!« ji je prigovarjal mladi kapelnik.

»Dva tisočaka? Če ti se človek mogel zanesti?«

»Prisegam vam, bodite brez skrbi. Če mi ne zaupate, vam plačam že vnaprej!«

Potihnita so godala.

Godbeniki so odšli.

Dvorana se je jela prazniti.

Bernard je čakal do zadnjega.

Zaman...

Razočaran se je vrnil brez Gizele na svoj dom. Pozno je že bilo, ko je ves truden in kakor bolan zaspal z edino tolažilno mislijo: morda se vrne...

Jasno nebo in toplo sonce je privedlo Bernarda zopet v visoke planine.

Boječ je prestopil prag revne bajt'ce, v kateri je še pred tremi meseci živela ljubka Gizela. Povprašal je po njej.

Nič drugega mu niso vedeli povedati, kakor le to, da je pobrala vse in pobegnila.

»Ciganska kri,« je rekel stari stric Matevž. Solze si je brisal starček, ko je pripovedoval o njenem življenju.

Bernard se je vrnil potrj v mesto.

V svoji kiparski delavnici se je nastopil na m'zo, z rokama je podprl vročo glavo: »Gizela! Gizela!« Čuvstvo ljubezni se je v trenutku izpremenilo v sovraštvo in v tem gnevu je bil kakor brez uma.

Besno je pograbil težko, železno kladivo...

Devet rezkih udarcev je odbilo v stenski ur, ko je ležal Gizelin kip in v prah zdrobljen.

PO SVETU

× **Irci zahtevajo republiko.** Kakor poroča italijanska poročevalska družba »La Corrispondenza« iz Rima, se je narodni odbor »IRA« sestel v Dublinu na tajno sejo ter na njej opredelil svoje politično stališče glede številnih vprašanj. Na tej seji je slednjič sklenil, spričo sedanjih okoliščin za Irsko zahtevati med drugim: 1. Dejansko obnovo republike za vso Irsko, tudi za tistih šest severnih grofij, ki zdaj spadajo pod Veliko Britanijo. 2. Odpravo irske divizije, tako da za njo ne bi bilo nobenega sledu več. 3. Gospodarsko svobodo in socialno pravičnost za ves irski narod. 4. Starl irski jezik, ki je keltskega izvora. Uvedbo starih keltskih izročil ter večjo ljudsko omiko. 5. Odpravo birokracije in korupcije, ki se je razpasla v javnem življenju. Na isti seji — tako poročajo iz istega vira — so poleg tega sprejeli tudi sklep, ki med drugim pravi: Treba bi bilo poiskati najprimernejša sredstva, da se dejansko obnovi irska republika, ter pretrgati vse vezi z vsako državo zunaj irskih otokov; že zdaj naj bi bila izdelana ustava za bodočo irsko republiko.

× **Maršal Mannerheim potopišee.** Finski maršal Gustav Mannerheim je zelo znan kot dober strateg. Toda le malo ljudi je poučenih o tem, da je nedavno izdal pomembno potopisno delo pod naslovom »Po Aziji od zapada na vzhod«. V tem delu je zanimivo opisal kraje, poti, vasi, mesta, narode in rase, ki jih je spoznal leta 1908., ko je prepotoval v spremstvu dveh kozakov pot od Bakua pa do kitajske prestolnice. Ta pot je dolga 14.000 km, od teh jih je prevalil 3000 po popolnoma neznanih krajih in pokrajinah. Znani raziskovalec neznane Azije Sven Hedin se je zelo pohvalno izrazil o tem delu maršala Mannerheima, ki so ga brali z velikim zanimanjem, saj je napisano v živahnem slogu, ki zelo priteguje čitatev pozornost. Sven Hedin priznava, da so mu pri njegovem azijskem znanstvenem potovanju zelo koristili zemljevidi, ki mu jih je svojčas stavil Mannerheim na razpolago.

× **900 milijonov zvezd lahko fotografiramo.** Pri bližno pred 100 leti se je prvi posrečil poskus fotografirati nebesna telesa, v prvi vrsti luno. Tudi prve zvezde so takrat fotografirali. Pozneje se je pa fotografiranje nebesnih teles izpopolnilo, in sicer tako, da je v marsikaterem pogledu naravnost presenetljivo. Dočim vidimo s prostim očesom na nebu okrog 6000 zvezd, jih vidimo s pomočjo daljnogleda že 100 milijonov. To ogromno število pa lahko človek še daleč prekosi, če pokliče na pomoč fotografski film. Z njegovo pomočjo dosežemo okrog 900 milijonov zvezd. Potrebni so pa seveda največji daljnogledi.

S. S. Eko:

Moderni Špartanec

Gotovo je prav mnogim znana ona povest o špartanskem mladenčcu, ki je ukradel živo lisico. No gre domov, ga na poti sreča starec, ki ga nagovori in izprašuje to in ono. Mladenčič, ki se noče izdati, trdno tišči lisico pod obleko k sebi ter se vsaj navidezno mirno pogovarja s starcem. Naenkrat pade mrtev na tla: lisica mu je pregrizla srce. — Te dni sem se spomnil te povesti, ki sem jo čital v gimnazijskih klopeh; dogodil se mi je namreč nekoč precej sličen dogodek, ki se pa ni končal tako žalostno.

Začetek zimskega semestra je bil zopet tu. Treba je bilo zopet iti v Ljubljano, a moje domače je kriza trla ravno tako, kakor tisoče drugih. Na pot sem dobil malo denarja, ki na noben način ni zadostoval niti za najnujnejše potrebe. Zato sem bolj slabe volje sedel v vlak, ki me je vozil proti Ljubljani. Za prve dni sem si prinesel s seboj velik hleb domačega kruha ter nekaj jabolk in orehov.

Po prihodu v Ljubljano sem bil pač prisiljen takoj začeti z iskanjem dobre duše, ki bi mi ali za »božji lon« ali pa za kako inštrukcijo dala vsaj toplo kosilo. Imel sem srečo, kajti z dobrim priporočilom sem že prvega dne dobil pri prijazni rodbini kosilo in večerjo, vse za — božji lon. Lahko si mislite, kako sem bil vesel! Gospoda, ki mi je to pravil, sem skoraj objel od veselja. In ko je bila avdienca pri njem gotova, me je poslal k svoji gospi. Ta me je prijazno potrepjala po ramenu ter me prav po domače vprašala:

»Kaj odkrito povejte, ali jeste mnogo ali bolj malo? Veste, par krompirčkov gori ali dole ne igra nobene vloge!«

In jaz, ki sem vedno odkritosrčen, sem tudi sedaj ostal sebi zvest in sem odgovoril: »Gospa, mlad sem in zdrav pa rajši malo več pojem.«

iz Rima: Ob XIX. obletnici vseučiliške Milice — blagoslovitev prapora, ki ga je ženski GUF poklonil gojencem I. predvojaškega tečaja

× **Atenska policija proti čarovnikom.** Atenska policija je začela loviti po mestu razne čarovnike, zaklinjalce kač, vedeževalce itd. Ta ukrep je bil nujno potreben, ker so se bili človeško naivnost izkoriščajoči čarovniki zadnje čase zelo razmnožili. Policija je aretirala mnogo takih sleparjev in jih izročila sodišču.

× **Črni in beli premog v Norveški.** Norveška industrija potrebuje 2½ milijona ton premoga letno, 0,9 milijonov ton koksa, 0,9 milijonov ton drv in 0,2 milijona šote, skupno 4 milijone ton. Ker Norveška sama nima toliko premoga, mora uvažati letno 3 milijone ton premoga in koksa.

Iskre

So kruti ljudje, ki vrtajo globoke vodnjake, da bi mogli uživati z nadlegovanjem zemeljskih skrivnosti.

Mlad človek ima prednost, da se lahko loti kakršnega koli dela, ne da bi bil amesčen, medtem ko mora starejši zmeraj paziti, kako se obnaša.

Kljub velikemu uvozu do pred vojne ni vlada nič ukrenila, da bi se z iskoriščevanjem vodnih sil rešila uvoza iz inozemstva. Dotlej so izkoristili samo 2 milijona KW. Da bi se pa država osvobodila od 3 milijonov ton goriva bi bilo potrebno iskoriščevanje samo 2,5 milijonov KW vodnih sil. Brez posebnih težkoč bi se mogla povečati dosežanja električna vodna sila za najmanj 10 milijonov KW, tako da bi se ostanek 7,5 milijonov KW mogel uporabiti v industrijske svrhe, za razširjenje električnih železnic in, če je potrebno, za prenos električne struje v druge države. Na veliko pripravljajo mobilizacijsko netzkoriščenih vodnih sil na Norveškem. Že pred dvema letoma je bilo osnovano »Društvo za izgradnjo elektrike na Norveškem«, ki je izdelalo obširen načrt in so z delom tudi začeli.

× **Po neprevidnosti je zažgal lase svoje tašče.** Prejšnji ponedeljek v zgodnjih popoldanskih urah je sedela v Valenzi 68 letna Marija Cusano na dvorišču svoje hiše in počivala v ležalnem stolu. Njen zet 41 letni Achille Brunetti je bil v kuhinji v pritličju. Prižgal si je cigareto in odrgel vžgalico skozi okno na dvorišče. Nesreča je hotela,

Gospa se mi je dobrohotno nasmejala in šel sem. Šel sem? Tekel sem, tekal, kar po tri stopnice sem preskakoval, da pridem čim prej k tovarišem in jim povem svojo srečo. Našel sem jih v kavarni, kjer so se običajno shajali. V eni sapi jim vse povem, vsi mi stiskajo roke, a eden pripomni: »Veš kaj, zdaj pa ti ni treba več štediti s svojimi orehi in jabolki! Predlagam, da vržemo partijo taroka in zalogo uničimo!«

Rečeno — storjeno.

Odpravimo se na moje stanovanje, miza gre k postelji, na katero sedeta dva tovariša, izpod postelje privlečem zabojček z jabolki in orehi — in začeli smo. »Partija taroka« se je vlekla do pol treh zjutraj in končni učinek je bil naslednji: kup ogrizkov in orehovit lupin, zakajena soba in velika zaspanost. Tovariši so se odpravili domov, jaz pa v posteljo.

Ponoči sem slabo spal. Sanjal sem, da so me ujeli tuji mornarji, ki jim služim na hrbtu ležeč, za mizo, na katero mečejo kvarte. Prijetno to ni, kajti tu pa tam pade tudi pest na moj trebuh. A ko naredi eden izmed njih nepričakovano »pagat ultimato«, je s pagatom tako silno udaril po mojem trebuhu, da sem se — zbudil...

Postelja je vsa razmetana in mene boli želodec; seveda, saj smo izpraznili ves zaboj jabolki! Pa ni bilo hudo, da me je želodec bolel, hujše je bilo, da sem moral danes prvič na kosilo, ki bo po vseh izgledih obilno, a jaz nisem imel niti najmanjšega teka. Vraga, kaj naj naredim? Ali naj si pokvarim zaradi današnje neumnosti kosila za celo leto? Rekel sem, da mnogo snem, zdaj bom pa že prvega dne skoraj vse pustil! ... Svetov'd, dahni mi ukano! In našel sem jo...

Ob tričetrh na dvanaest se spravim iz hiše ter si kupim škarnice iz polnjenega papirja. Z njim oborožen grem h kosilu. Sprejmejo me prijazno in me vedejo v sobico, kjer je bila zame pogrnjena mizica. Cez nekaj minut se je na mizi

kačilo več kročnikov in potem, ko mi je gospa veččla dober tek, me je pustila samega. Pogled na mizo je bil božanski, a vraga, ko me je želodec bolel in tiščal, da vsega skupaj niti videti nisem mogel. Spravil sem se na delo kakor vojskovedja. Načrt sem si naredil in sem se ga točno držal. Fosrebal sem juho, kar je še nekam šlo, nakar sem se spravil nad omako, ki sem jo kar brez kruha in z žlico jedel. Grebla me je obupno po glavo, a izginiti je morala. Krompirjev piré in meso pa sta vandrata v — škarnice! Da ne bi izgledalo, da tako strašno hitro jem, sem še nekaj minut posedel pri mizi in nato, ko se mi je zdelo, da je zrak popolnoma čist in da se bom lahko izmuznil neopažen iz stanovanja, sem prav na lahko odprl vrata in hotel smukniti. Joj! V istem trenutku so se odrla tudi druga vrata in ustavil me je gospod ter me vpraševal, če je bilo dovolj, če je bilo dobro in tako dalje. Jaz sem odgovarjal, med tem pa me je začel krompir v škarnicju, ki sem ga bil vtaknil v prsni žep, vedno bolj peči. Saj sta ga ločila od moje kože samo tanka sukničeva podloga in tanek škarničjev papir. Najbrž sem začel izpreminjati vse barve in se zvijati, preklel sem piré, ki so ga pač tisti dan na ognju skuhal in mislil sem že, da sem izdan. Pa mi je padlo nenadoma v glavo in sem upegal; praj navznotri in vročina je malo odnehala. Malo sem si oddahnil. Po nekaj minutah je bilo avdience konec in zdiral sem za prvi ogel, kjer rem naglo potegnili kadeč! — škarnice! iz prsnega žepa. Mast je udarila skozi papir in skozi žep. Vraga, ki je imela prijazen madež ter mi je postero poparila kožo. Oddahnil sem se in prišvili do Ljubljane je sfrčel nesrečni škarnicej van'.

V življenju rastemo, v mojem primeru: se delimo in nasitimo. Želodec sem si kmalu poparil in kmalu sem užival sadove prastanega trpljenja (t. j. velikih porcijah prijazne rodbine). A recite, da nisem bil moderen špartanec!

da je goreča vžigalica padla Mariji Cusanovi v lase, ki so začeli takoj goreti. Speča ženska se je zbudila, čim je čutila bolečine zaradi opeklin. Zbegana je začela kričati in tekati po dvorišču sem in tja. Ko je zet videl posledice svoje neprevidnosti, je naglo priskočil in z naglo pomočjo se mu je posrečilo preprečiti težje posledice. Cusanova bo prebolela opekline v enem mesecu, izgubila pa bo lase.

× **Ločena žena ne sme nositi moževega imena.** Januarja 1940 sta se poročila v Milanu gospod S. C. in gospodična P. S. Njun zakon je ostal brez otrok. Ko se je S. C. nedavno vrnil z dolgega potovanja, je zvedel, da se je njegova žena predala nevrednemu življenju in da ga je varala z nekim E. B. Vložil je pred milanskim sodiščem ločitveno tožbo po ženini krivdi in zahteval, naj se uveljavi določilo novega civilnega zakonika, po katerem sme sodišče v težkih primerih prepovedati ločeni ženi nositi možovo ime. Sodišče je njegovemu predlogu v celoti ugodilo in izreklo ločitev po krivdi žene, ki ji je obenem prepovedalo rabo moževega imena.

× **Visokost ljudi na Francoskem.** Ako si bil kdaj v Parizu si dobil dojem, da so ljudje v splošnem nižje postave kakor v Sloveniji. Koliko pa znaša njih povprečna mera? Za odraslega moža štejejo okrog 163 cm, za odraslo Francozinja pa eno šestnajstinko manj, torej približno 152 cm. Stas je kajpada odvisen zlasti od rasti roditeljev.

× **Glasba pred 300 leti.** Točno pred 300 leti ob koncu maja 1643 je priredil v Nürnbergu na vrtu magister Johann Michael Dolherr, profesor teologije in ravnatelj nürnberške gimnazije in mestne knjižnice, priljubljen govornik in pridigar, javni koncert. Na njem je podal zanimiv zgodovinski pregled glasbe. Na sporedu je bilo rečeno: »Začetek, nadaljevanje izpremembe, raba in zloraba plemenite muzike«. Spored je obsegal 22 značilnih komadov.

× **Moč slonovega rilca.** Slon ima v rilcu izredno moč. V njem je osredotočeno največ mišic, kar jih premore katero koli živo bitje v enem organu. V slonovem rilcu je okrog 40.000 mišic ali približno 60 krat toliko, kakor v vsem človeškem telesu. Slon uporablja rilce vsestransko. Z njim podira debela drevesa ali pa pobira s tal drobne predmete. Služi mu za delo, pa tudi za obrambo.

SMEŠNICE

ČASI SE SPREMINJAJO

Garderoberka vpraša umetnico: »Ali je vaša predstava dobro uspela?«

»Samo ploskali so. Kje so časi, ko so mi na oder metali jajca, krompir in jabolka!«

VZOREN SOPROG

»Moža sem prosila za denar za enomesečno bivanje na letovišču. Njegova vzorna plemenitost je občudovanja vredna. Prinesel mi je karto za potovanje okrog sveta.«

VEDNO ŽENSKA

Čestilec svoj izvoljenki s cvetlico v roki: »Pri našam rožo roži!«

Ona: »To je že star dovtip. Zakaj se ne bi moderniziral, na primer: biser biseru?«

PAMETNA OPICA

»Gospod profesor, vaša opica se igra z globusom in ga bo pokvarila.«

»Ne! Ona ga toliko časa obrača, da najde Sudan, potem se vsede nanj, da si tolaži domotožje.«

PO PROFESORJEVI POROKI

Profesor: »Torej zdaj sva za vedno združena!«
Ona: »Prosim, zapiši, da ne boš pozabil!«

MODERNA

Kmet: »Kaj pa delate na moji jablani?«
Postopač: »Oprostite, iz letala sem padel!«

V POSREDOVALNICI ZA ZENITBE

»Gospodična, ki vam jo priporočam, je mlada, lepa, duhovita, sploh od matere narave razkošno obdarjena.«

Gospod: »Ali nimate take, ki bi bila razkošno obdarjena od očeta?«

OPRAVIČEN

Pesnik: »Že moj praded je bil pesnik!«
Kritik: »Potem ste pa dedno obremenjeni!«

BRIVSKA

Brivski mojster toži svojemu prijatelju: »Pomisl, moja hči Ana se je nesrečno zaljubila v moža, ki se sam brije!«

JUDOVSKA

Nočni vlomilec: »Denar ali življenje!«
Gospodar: »Sara, ti moje življenje, stopi pred roparja!«

VZDIHLJAJ

Stara devica: »Žalostno je, da se deklica vedno prezgodaj rodi!«

NATANČNOST

Učitelj pravi svoj izvoljenki: »Ali hočete postati moja žena?«

Marta: »Da!«

Učitelj: »Prosim, odgovorite v celem stavku!«

ZNA PLAVATI

— Ali znaš plavati? — vpraša na potapljačem se parniku potnik potnika.

— Ne. A ti?

— Jaz pa znam. Naučil sem se po dopisovalnem tečaju.

PRED SODIŠČEM

— Priča, ali ste omoženi? — vpraša sodnik.

— Da, dvakrat.

— Koliko ste pa stari?

— Devetindvajset let.

— Tudi dvakrat?

Križanka št. 15

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. pisno znamenje, ločilo, 4. evropski vulkan, 7. svojilni zaimek (žen. spol), 10. položaj, 13. seno druge košnje, 15. enota za papir, 18. zavitek, zavoj, 20. grška črka, 22. predplačilo, 23. zakasnen prihod, 24. domača žival, 25. nikalnica, 26. finsko pristanišče, 28. pomožna delavka v gospodinjstvu, 30. glas, zvok (tujka), 31. žensko ime, 33. kakor ta, 34. število, 36. zver, 37. strastno poželjenje, 38. del posode, 40. kazalni zaimek, 41. prostori, kjer posluje državna oblast, 43. sledi spovedi, 45. glej 40. vodoravno, 46. takna znamkica, 48. svojilni zaimek (množ.), 50. poveljujoča pesem, 52. kratica za circa, 52. večje število čebel, 54. debata, prepir v časopisih, v javnosti (tujka), 57. doba (tujka), 58. osebni zaimek (žen. spol, množ.), 60. vodni pojav, 62. del obraza, 63. moško ime, 65. samo, 66. žensko ime, 68. enota hoje, 70. krst ju ima v sredini, 72. latinski pozdrav, 73. glasbeni pojem (tujka), 74. ruska reka, 75. veznik, 76. okrajšano moško ime, 78. velika domača ptica, 79. spodnji del posode, 81. sorodniki, 83. vzročni veznik, zaimek, 85. egiptčanski sončni bog, 86. reka na Hrvaškem, 88. japonski cesar, 89. prostor v cerkvi, 91. kaj (češko), 92. bodeča, strupenega jezika, 94. moško ime, 95. igra na karte, 97. del neravne površine, 98. evropsko gorovje, 99. poljska cvetlica, 100. gosposka hiša.

Navpično: 1. pri nas manj gojena perutnina, 2. kadar, 3. oče, 4. pramati človeštva, 5. glej 40. vodoravno, 6. naprava, delovni pripomoček (tujka), 7. up; žensko ime, 8. pripovedna pesem, 9. gol, neoblečen, 10. gradbeni material, 11. latinski veznik, 12. beseda v molitvi, 14. površinske mere, 16. kulturen, civiliziran človek, 17. okrajšano žensko ime, 19. ptica, 21. meja med morjem in celino, 23. hčerini mož, 25. denar, 27. osebni zaimek, 29. vranin glas, 30. lahkoatletska disciplina, 32. kos lesa, 34. prevarna dejanja (množ.), 35. mednarodni jezik, 37. tvegane pogodbe, 38. pripadnik iste skupine ljudi, naroda, 39. zamašek, 41. se zaredijo v obleki in v laseh, 42. misli, zamisleki (tujka), 44. se je spreobrnil v Pavla, 46. način izdelovanja, zlasti kovinskih predmetov, 47. obrtnik, 49. prebivalec velike celine, 51. predplačilo, 55. zunanja podoba, 56. mestece v Poadižju, 59. prednica Ljubljane, 61. svetopisemska oseba, 64. okrajšano moško ime, 65. gosposki sportnik, 67. veznik, 69. velika reka na evropskem

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
		13	14			15	16	17		18	19	
20	21		22			23			24		25	
26		27			28				29		30	
		31			32	33			34	35	36	
37			38	39	40			41		42	43	44
45			46		47	48	49			50	51	52
		53			54	55			56	57		
58	59		60		61	62			63	64		65
66		67		68	69			70	71	72		73
		74			75			76		77		78
79			80			81				82	83	84
85			86		87	88				89	90	91
		92			93	94			95		96	
97					98				99		100	

zapadu, 71. mesto v Albaniji, 73. rastlina, iz katere semena pridobivajo olje, 76. gotova, neznan, 77. del obraza, 79. ljub, mil, 80. število (ženski spol), 81. bolj spodaj, 82. drevo, 84. cvetlica, 86. država v Sev. Ameriki, 87. oče, 89. tatarski poglavar, 90. podzemna naprava, 92. predlog, reka v Sibiriji, 93. okrajšan veznik, 95. kazalni zaimek, 96. oziralni zaimek.

REŠITEV KRIZANKE ŠT. 14.

Vodoravno: 1. beda, 4. opeka, 8. kamen, 12. la, 14. in, 15. gubav, 17. mapa, 20. eliten, 22. sarafan, 24. senator, 25. žena, 26. ako, 27. al, 28. porota, 29. anilin, 31. goba, 33. alibi, 35. rrr, 37. ono, 38. oda, 40. vsakdo, 42. Olga, 43. la, 44. stih, 46. uradnik, 48. ne, 49. SK, 50. Jalen, 52. denar, 54. kava, 56. monoton, 58. gad, 60. gvaš,

62. bas, 63. upl, 64. ino, 65. od, 66. Pribina, 68. čaka, 70. Atila, 72. ricinus, 73. ono, 75. etika, 77. dati, 78. ako, 80. sliva, 82. Adami, 83. Knin, 84. klice, 85. skalovit, 88. do, 89. no, 90. ia, 91. anoda, 92. erotika, 93. som.

Navpično: 1. bisaga, 2. enako, 3. aga, 4. obala, 5. pan, 6. ev, 7. Amerika, 8. katar, 9. mera, 10. el, 11. nižina, 12. leni, 13. ananas, 16. UFA, 18. ano, 19. patrone, 21. telo, 23. robot, 24. sobar, 28. pisun, 30. noga, 32. adijo, 34. Lv, 36. rokavica, 39. ahati, 41. dddd, 43. leva, 44. skopa, 45. Ilona, 47. Ingrid, 48. nabasan, 49. smuč, 51. enote, 53. rabiti, 55. astronom, 57. nikoli, 58. gollida, 59. Adakale, 61. šini, 66. pr, 67. nu, 69. Anica, 71. Itaka, 74. oven, 76. Amor, 79. kino, 80. sla, 82. Ivo, 83. ko, 84. kl, 85. sd, 86. it, 87. ti, 88. da.